Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs gemeente Reimerswaal

2025-2029

Opdrachtgever
Gemeente Reimerswaal

Datum
28 januari 2025

Referentie
1594403-0035.2.0

Auteur(s)
Gerhard Jacobs
Jolijn Prinssen

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**	**3**
1.1.	Landelijke context	3
1.2.	Uitdagingen voor Reimerswaal	4
1.3.	Doelstelling	4
1.4.	Status van het IHP	5
1.5.	Aanpak	5
1.6.	Leeswijzer	5
2.	**Onderwijslandschap gemeente Reimerswaal**	**6**
2.1.	Primair onderwijs	6
2.2.	Voortgezet onderwijs	6
2.3.	Kinderopvang	6
3.	**Visie, ambitie en afspraken**	**8**
3.1.	Landelijke en regionale kaders en ontwikkelingen	8
3.1.1	Coalitieakkoord gemeente Reimerswaal	8
3.1.2	Onderwijskansenplan	9
3.2.	Visie op onderwijshuisvesting	10
3.2.1	Bouwsteen 1: beleid en regie	10
3.2.2	Bouwsteen 2: vraag en aanbod	11
3.2.3	Bouwsteen 3: samenwerking	12
3.2.4	Bouwsteen 4: kwaliteit en duurzaamheid	13
4.	**Methodiek**	**16**
4.1.	Capaciteitsanalyse onderwijs	16
4.2.	Kwaliteitsanalyse onderwijs: quickscans	16
5.	**Analyse**	**18**
5.1.	Capaciteit primair onderwijs	18
5.2.	Kwaliteit onderwijs: quickscans	19
5.3.	Reflectie op de opgave	20
6.	**Opgave en scenario's**	**21**
6.1.	Scholenlandschap gemeente	21
6.2.	Opgave en scenario's	24
6.2.1	Waarde	24
6.2.2	Krabbendijke	24
6.2.3	Hansweert	24
6.2.4	Kruiningen	25
6.2.5	Rilland	25
6.2.6	Yerseke	26
6.2.7	Oostdijk	26
6.3.	Samenvatting opgaven IHP Reimerswaal	26
7.	**Financiële vertaling**	**27**
7.1.	Kwaliteitsambitie	27
7.2.	Verdeling kwaliteit	27
7.3.	Kosten	27
7.4.	Financiële uitgangspunten	28
7.5.	Overzicht investeringskosten per IHP-termijn	29
7.6.	De status van investeringskosten uit dit IHP	31
8.	**Uitvoering van IHP**	**32**
8.1.	Opstellen uitvoeringsprogramma	32
8.2.	Opstellen haalbaarheidsonderzoeken	32
8.3.	Herijking van het IHP	32
8.4.	Disclaimer	32
Bijlage I: wettelijke en beleidskaders		**33**
Bijlage II: energieprestaties		**35**
Bijlage III: kwaliteitsadvies Frisse Scholen		**35**

1. Inleiding

De gemeente Reimerswaal heeft samen met de schoolbesturen voorliggend Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld voor de onderwijshuisvesting van het primair onderwijs (PO). In dit plan worden de kaders bepaald waarbinnen de gemeente Reimerswaal en de schoolbesturen samenwerken aan goede, toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Goede onderwijshuisvesting is immers een randvoorwaarde voor goed onderwijs.

De noodzaak tot samenwerking komt primair voort uit de gedeelde verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting: de gemeente heeft een zorgplicht voor onderwijshuisvesting voor onder andere nieuwbouw en uitbreiding en schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie. In dit IHP worden de verantwoordelijkheden van de gemeente en de schoolbesturen op elkaar afgestemd.

Kinderopvang maakt steeds vaker deel uit van onderwijshuisvesting in kindcentra (KC's). Ondanks dat de gemeente geen formele verantwoordelijk heeft voor de huisvesting van kinderopvang zijn kinderopvangorganisaties een belangrijke schakel in de ontwikkeling van kinderen. Daarom zijn zij ook bij het opstellen van het IHP betrokken.

1.1. Landelijke context

Op landelijk niveau krijgt onderwijshuisvesting steeds meer aandacht. In het rapport van de Rijksbouwmeester uit 2009[1] werd reeds geconstateerd dat de gebouwenvoorraad in het funderend onderwijs sterk verouderd is, vaak een slecht binnenklimaat heeft en niet duurzaam is. In 2011 concludeerde ook het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat het binnenmilieu in de scholen vaak onder de maat is: uit verschillende onderzoeken kwam naar voren dat de CO_2-concentraties in Nederlandse scholen vaak te hoog zijn. In 2016 concludeerde de Algemene Rekenkamer[2] daarnaast dat het tempo waarin schoolgebouwen worden vervangen te laag is: schoolgebouwen staan gemiddeld 69 jaar voordat ze vervangen worden. In het onderzoek van de Algemene Rekenkamer is ook de tevredenheid van leraren over hun schoolgebouwen onderzocht. Leraren bleken ontevreden te zijn over een aantal aspecten van de huisvesting: zij vonden vooral de temperatuur en de luchtkwaliteit onvoldoende. Ook gaf een meerderheid van de ondervraagde leraren aan dat het schoolgebouw geverfd, opgeknapt of gerepareerd moet worden.

Ook in het onderzoek uit 2020 door McKinsey[3] naar de algemene staat van het onderwijs in Nederland is nadrukkelijk aandacht besteed aan de onderwijshuisvesting; gemeenten gaven destijds, ondanks hogere eisen en gestegen bouwkosten, nog een vergelijkbaar bedrag uit aan onderwijshuisvesting als in 2009.

Tegelijkertijd stelt de sectorale routekaart voor het klimaatakkoord hoge eisen aan de duurzaamheid en het tempo van de uitvoering van de vervangingsopgave[4]: de uitgaven moeten verdubbelen van circa € 21 miljard bij ongewijzigd beleid naar circa € 42 miljard.

Daarnaast heeft binnenklimaat de laatste jaren ook veel aandacht gegenereerd. De coronapandemie heeft duidelijk gemaakt dat luchtkwaliteit en een goed binnenklimaat belangrijke onderdelen zijn van goede huisvesting. De noodzaak tot 'Frisse Scholen' en voldoende ventileren heeft dan ook topprioriteit binnen de schoolgebouwen. Mede door de coronapandemie is ook het onderwerp gezonde gebouwen in een stroomversnelling terechtgekomen. Zo is de realisatie van gezonde scholen met een groen plein eromheen van steeds groter belang om bewegend leren te stimuleren.

Recentelijk heeft er op landelijk niveau ook nog een Interdepartementaal Beleidsonderzoek[5] plaatsgevonden waarin, los van de opgave, er ook forse kritiek is geuit op het functioneren van het stelsel. Die kritiek bestond uit de volgende punten: er zijn geen eenduidige eisen voor onderwijshuisvesting, er is een gebrek aan koppeling tussen bouwkosten en budgetten, er is onvoldoende expertise bij schoolbesturen en gemeenten en het ontbreekt aan een gesloten beleidscyclus door met name een gebrek aan toezicht, monitoring en evaluatie.

[1] Rapport *'Gezond en goed. Scholenbouw in topconditie'*, Rijksbouwmeester, Den Haag, 2009
[2] Schoolgebouwen primair en voortgezet onderwijs: de praktijk gecheckt, Algemene Rekenkamer (2016)
[3] Een verstevigd fundament voor iedereen, McKinsey (2020)
[4] Sectorale routekaart voor verduurzaming van schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs, PO-raad, VO-raad en VNG
[5] IBO Onderwijshuisvesting funderend onderwijs, Een vak apart - Een toekomstbestendig onderwijshuisvestingsstelsel (2021)

1.2. Uitdagingen voor Reimerswaal

De uitdagingen op het gebied van onderwijshuisvesting zijn ook van toepassing op de gemeente Reimerswaal. De onderstaande figuur toont een vergelijking van de bouwjaren van de schoolgebouwen in het primair onderwijs binnen de gemeente, afgezet tegen de landelijke percentages. Landelijk is er een brede spreiding over verschillende bouwperiodes zichtbaar. In de gemeente Reimerswaal valt echter op dat het merendeel van de schoolgebouwen is gebouwd tussen 1946 en 1992. Dit duidt op een duidelijke bouwgolf tijdens de wederopbouwperiode na de Tweede Wereldoorlog en de daaropvolgende decennia.

In de periode van 1993 tot 2014 is er in Reimerswaal minder nieuwbouw gepleegd dan gemiddeld. Sinds 2015 ligt de bouwactiviteit weer in lijn met de landelijke trends. Vanuit het voorgaande IHP, uit 2021, is een nieuwbouw gerealiseerd voor de Julianaschool en is de nieuwbouw van D'n Akker, op het moment van schrijven van dit IHP, in voorbereiding.

Desalniettemin is een deel van de gebouwen inmiddels ouder dan 50 jaar of zal deze leeftijd in de komende tien jaar bereiken. Dit betekent dat het onderwijslandschap in Reimerswaal voor een aanzienlijke vervangingsopgave staat.

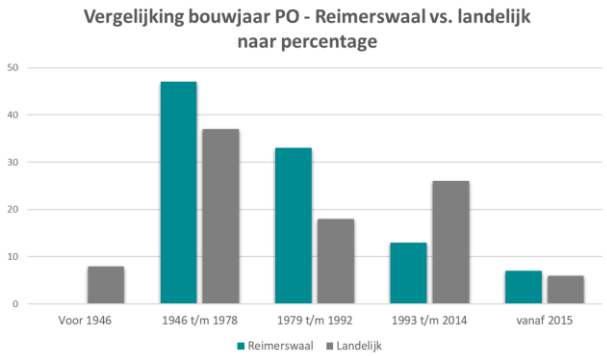

Figuur 1: vergelijking bouwjaar PO - Reimerswaal vs. landelijk naar percentage

1.3. Doelstelling

Het IHP bepaalt op basis van visie, gerichte analyse, opgave-ontwikkeling en financiële vertaling de kaders waarbinnen de gemeente Reimerswaal, samen met de schoolbesturen, investeert in de onderwijshuisvesting.

Een IHP stelt gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn toekomstbestendige keuzes te maken en een proactief (investerings)beleid te voeren. Het IHP geeft voor de eerste vijf jaar (2025-2029) concreet aan wat de opgave is en geeft een doorkijk voor de langere termijn van 20 jaar (2025-2044).

In aanvulling op de werkwijze (uitsluitend) op basis van de verordening, voegt het IHP een proactief onderwijshuisvestingsbeleid toe. In formele zin laat de gemeente hiermee zien op welke wijze zij haar zorgplicht, het voorzien van huisvesting voor het funderend onderwijs, wenst in te vullen. Zie *Bijlage I: wettelijke en beleidskaders* voor extra informatie over de beleidskaders op het gebied van onderwijshuisvesting.

Het IHP:

- Stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn strategische keuzes te maken en proactief (investerings)beleid te voeren.
- Biedt de gemeente een meerjarenperspectief voor de benodigde investeringen en daaruit voortvloeiende kapitaallasten.
- Biedt een meerjarenperspectief waarop het eigen (investerings)beleid van de schoolbesturen kan worden afgestemd.
- Vormt het beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2025-2044. Het IHP wordt elke 5 jaar herijkt, zodat het beleidskader blijft aansluiten bij de vragen en behoeften van dat moment. De eerste termijn van het IHP omvat een periode van 5 jaar.

Opmerking: dit IHP is opgesteld onder de wet- en regelgeving zoals deze geldt op het moment van het opstellen daarvan. Echter, wet- en regelgeving is onderhevig aan voortschrijdend inzicht; zo ook de wetgeving met betrekking tot het huisvestingsstelsel voor het funderend onderwijs in Nederland. Bij (substantiële) wijzigingen van bijvoorbeeld het genoemde stelsel, de Algemene Uitkeringen van het gemeentefonds, de wijze van bepalen van normbedragen, wijzigingen ten aanzien van Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), energie-akkoorden of enig andere substantiële

ontwikkeling, kan het nodig zijn om dit IHP (op onderdelen) aan te passen aan de dan geldende realiteit en mogelijkheden.

1.4. Status van het IHP

Het IHP is opgesteld in lijn met het voorstel van PO-raad, VO-raad en VNG om IHP's in de wetgeving te verankeren. In de geest van de nieuwe wet wordt het IHP vastgesteld als langetermijnplan waar gemeente en schoolbesturen zich aan committeren. Juridisch gezien wordt het geen vaststellingsovereenkomst, om een mate van flexibiliteit te behouden. Deze samenwerking overstijgt de samenwerking op basis van de verordening onderwijshuisvesting. Het IHP vervangt het onderdeel nieuwbouw uit de verordening en de daarbij behorende aanvraagprocedure op basis van het programma en overzicht. Dit IHP schept ook kaders voor het onderdeel renovatie, dat niet eerder een voorziening binnen de verordening is geweest. In alles waar dit IHP niet in voorziet, blijft de verordening leidend. In alles waar dit IHP wel in voorziet, is dit IHP leidend boven de verordening. Schoolbesturen en gemeente spreken uit enkel af te wijken van het IHP als daar een zwaarwegende motivatie onder ligt.

De gemeenteraad stelt het IHP vast. Het IHP is daarmee beleidsmatig kaderstellend in het uitvoeren van de onderling afgestemde voorzieningen in de huisvesting voor het onderwijs. In het OOR (Onderwijs Overleg Reimerswaal) is de uitvoering van het IHP een vast agendapunt.

1.5. Aanpak

Het IHP is samen met gemeente Reimerswaal, schoolbesturen en kinderopvang-organisaties ontwikkeld. Daarbij zijn gezamenlijk de volgende stappen doorlopen:

- Stap 1: om te komen tot een gezamenlijke visie op huisvesting zijn in diverse bijeenkomsten met de schoolbesturen, kinderopvang en gemeente ambities gedefinieerd en wensen geïnventariseerd.
- Stap 2: een gedeelte van het gebouwenbestand onderwijshuisvesting in de gemeente Reimerswaal is door middel van quickscans in beeld gebracht. Daarnaast zijn capaciteitsanalyses en kwaliteitsanalyses uitgevoerd voor alle locaties door middel van deskresearch en locatiebezoeken. Deze zijn met de partijen gedeeld en vastgesteld.
- Stap 3: op basis van de gezamenlijke visie en de uitkomsten uit de capaciteits- en kwaliteitsanalyse is de huisvestingsopgave geformuleerd.
- Stap 4: op basis van de huisvestingsopgave is een financiële vertaling inclusief planning gemaakt.
- Stap 5: de vier deelproducten zijn samengebracht tot voorliggend Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2025-2044.

1.6. Leeswijzer

Na dit eerste inleidende hoofdstuk beschrijft hoofdstuk 2 het onderwijslandschap van de gemeente Reimerswaal. Hoofdstuk 3 gaat in op de gezamenlijke visie, de ambities en afspraken tussen gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties. Hoofdstuk 4 introduceert de gehanteerde methodes voor de analyse van de huisvestingsopgave, die vervolgens in hoofdstuk 5 worden gepresenteerd. Hoofdstuk 6 beschrijft het scholenlandschap en de voorkeursscenario's passend bij de opgave uit hoofdstuk 5. In hoofdstuk 7 worden de financiële uitgangspunten en financiële vertaling beschreven. Het vervolgproces (de uitvoering van het IHP) staat omschreven in hoofdstuk 8.

2. Onderwijslandschap gemeente Reimerswaal

Dit hoofdstuk biedt inzicht in het onderwijs- en kinderopvangaanbod in de gemeente.

2.1. Primair onderwijs

Het PO in de gemeente Reimerswaal wordt verzorgd door zeven schoolbesturen. De schoolbesturen bieden in 2024 onderwijs aan 2.259 leerlingen (leerlingenprognose xxllnc Sociaal, maart 2024), verdeeld over 16 basisscholen.

Tabel 1: overzicht onderwijslandschap PO

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen 2024	%
Stichting SOM	PO	De Klimroos	Openbaar	56	2,5 %
Stichting SOM	PO	De Eendracht	Openbaar	40	1,8 %
Stichting SOM	PO	Voorhoute	Openbaar	60	2,7 %
Stichting SOM	PO	De Reigersberg	Openbaar	46	2,0 %
Stichting SOM	PO	Parelmoer	Openbaar	90	4,0 %
Prisma scholengroep	PO	Schuttevaer	Rooms-katholiek	84	3,7 %
Prisma scholengroep	PO	De Horizon	Interconfessioneel	111	4,9 %
Albero	PO	De Zevensprong	Christelijk	183	8,1 %
Albero	PO	De Welle	Christelijk	135	6,0 %
Albero	PO	Het Kompas	Christelijk	220	9,7 %
VCPOZ	PO	De Bornput	Christelijk	108	4,8 %
VCPOZ	PO	D'n Akker	Christelijk	134	5,9 %
VCPOZ	PO	De Zandbaan	Reformatorisch	49	2,2 %
Ver. verstrekken basisonderw. gereform. grondslag te Yerseke	PO	Ds. G.H. Kerstenschool	Reformatorisch	335	14,8 %
Ver. verstrekken basisonderw. gereform. grondslag te Krabbendijke	PO	Julianaschool	Reformatorisch	304	13,5 %
Schoolvereniging Dr. A. Comrieschool	PO	Dr. A. Comrieschool	Reformatorisch	304	13,5 %
Totaal				**2259**	**100,0 %**

2.2. Voortgezet onderwijs

In de gemeente Reimerswaal bevinden zich in de kern Krabbendijke twee scholen voor voortgezet onderwijs: het Calvijn College, met een locatie aan de Appelstraat en een locatie aan de Kerkpolder. Op basis van een doordecentralisatieovereenkomst is afgesproken dat de middelen die de gemeente jaarlijks van het rijk ontvangt voor onderwijshuisvesting in het voortgezet onderwijs volledig ter beschikking worden gesteld aan het schoolbestuur. Het bestuur is verantwoordelijk voor het beheer van de gebouwen en gymaccommodaties. Indien nodig, moet het bestuur zelf grond aankopen en de nieuwbouw of uitbreiding financieren uit de ontvangen middelen.

2.3. Kinderopvang

Kinderopvang (kdv) en buitenschoolse opvang (bso) in de gemeente Reimerswaal wordt verzorgd door vijf kinderopvangorganisaties. De kinderopvangorganisaties bieden 652 kindplaatsen, verdeeld over 15 locaties; een locatie bestaat uit een combinatie van kdv/bso of biedt slechts een van beide aan.

Tabel 2: overzicht landschap kdv

Kinderopvangorganisatie	Aantal locaties	Aantal kindpl.	%
Elorah	4	79	19,1%
Kibeo	7	188	45,4%
Prokino	2	64	15,5%
Hooi Hooi	1	75	18,1%
't Molentje	1	8	1,9%
Totaal	**15**	**414**	**100,0%**

Tabel 3: overzicht landschap bso

Kinderopvangorganisatie	Aantal locaties	Aantal kindpl.	%
Elorah	1	16	6,7%
Kibeo	7	148	62,1%
Prokino	2	66	27,8%
't Molentje	1	8	3,4%
Totaal	**11**	**238**	**100,0 %**

De afbeelding hieronder geeft het scholenlandschap en de kinderopvang van Reimerswaal weer op de kaart.

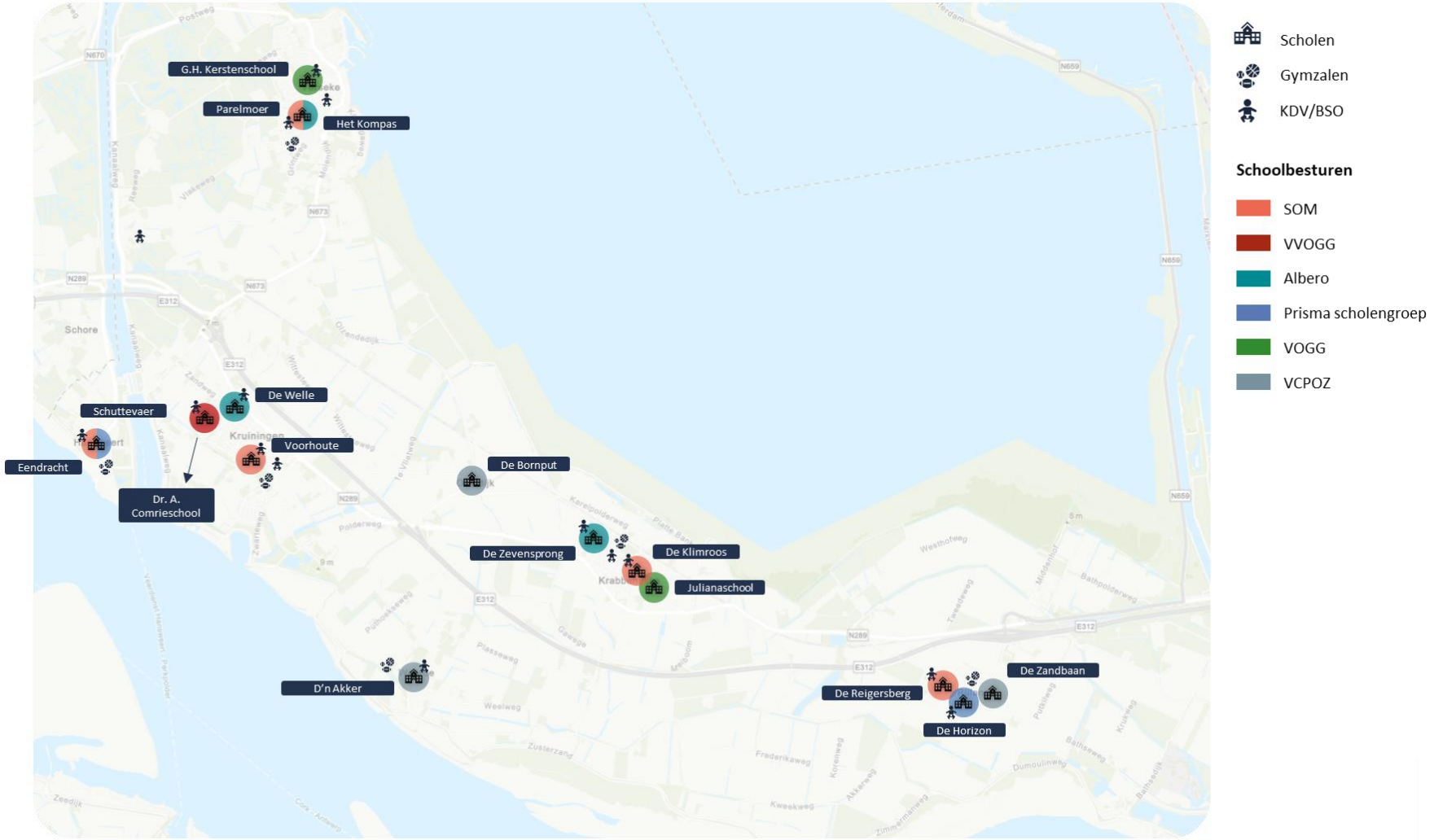

Figuur 2: kaart scholen en kinderopvang

3. Visie, ambitie en afspraken

De gemeente Reimerswaal, de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties streven gezamenlijk naar een toekomstbestendig onderwijslandschap, ook in aansluiting op aanpalend beleid. Dat betekent dat er haalbare ambities en uitgangspunten bepaald worden en dat deze in gezamenlijkheid gerealiseerd worden. Het doel is om kinderen en leerlingen in de gemeente Reimerswaal de best mogelijke kansen te bieden in hun ontwikkeling en hen voor te bereiden op hun toekomst. Daarbij is het van belang dat het onderwijsaanbod toegankelijk, divers en goed gespreid is en aansluit op de vraag van de inwoners van de gemeente Reimerswaal. De gemeente en de schoolbesturen willen dit faciliteren door toekomstbestendige onderwijshuisvesting te realiseren door middel van het IHP.

Toekomstbestendige, flexibele onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde voor goed onderwijs. Daarbij gaat het niet alleen over schoolgebouwen, maar ook over andere plaatsen waar kinderen en leerlingen leren en zich ontwikkelen. Denk bijvoorbeeld aan kinderopvang, schoolpleinen en de omgeving. Bovendien leidt de maatschappelijke noodzaak om te verduurzamen tot hogere prestatie-eisen. Daarbij gaat duurzaamheid voor de gemeente en de schoolbesturen zeker niet alleen over energiebesparing en CO_2-reductie, maar ook over een integrale visie op duurzaamheid waarbij gezondheid, flexibiliteit en functionaliteit een rol spelen.

Tegelijkertijd ligt er een behoorlijke financiële en organisatorische uitdaging bij de realisatie van de plannen uit het IHP. Het traject om te komen van initiatieffase tot realisatie van onderwijshuisvesting is kostbaar en complex en vraagt veel van de gemeente en de schoolbesturen. Samenwerking is het sleutelwoord, waarbij schoolbesturen en gemeente zich committeren aan het maken van haalbare en realistische afspraken uit dit IHP. Afspraken, keuzes en doelen die voortkomen uit de gezamenlijke verantwoordelijkheid en die ook worden waargemaakt.

Het IHP geeft de gemeente inzicht in de benodigde investeringen met daaruit voortvloeiende kapitaallasten. Ook biedt het kansen om wijk-/buurtgericht te kijken naar de behoeften op zowel onderwijskundig en maatschappelijk gebied als op het gebied van ruimtelijke ordening bij de uitvoering van een project.

Voor schoolbesturen geeft het IHP inzicht in de vervangings- of vernieuwingstermijn van hun gebouwen. Schoolbesturen zijn door middel van het IHP in staat om onderhoud en duurzaamheidsmaatregelen af te stemmen op het moment van nieuwbouw of renovatie en te koppelen aan terugverdientijden. Dit voorkomt kapitaalvernietiging.

3.1. Landelijke en regionale kaders en ontwikkelingen

Naast de landelijke kaders en ontwikkelingen *(zie bijlage I: wettelijke en beleidskaders)* heeft de gemeente Reimerswaal haar eigen beleidsdocumenten. Daarbij zijn er ook andere regionale factoren die invloed hebben op het onderwijs en de opvang in de gemeente Reimerswaal. Hieronder worden de hoofdlijnen hiervan benoemd.

3.1.1 Coalitieakkoord gemeente Reimerswaal

In het coalitieakkoord 2022-2026 ‘Samen verder bouwen’ van de gemeente Reimerswaal is er aandacht voor het sociaal, fysiek en economisch domein. Op hoofdlijnen zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Voldoende woningen: de gemeente Reimerswaal gunt al haar inwoners een fijn huis dat past bij hun levensfase. Net als elders in het land is de woningmarkt in Reimerswaal krap. De gemeente ziet het zorgen voor versnelde woningbouw conform het ‘Actieplan woningbouw 2022-2030’ als een van haar belangrijkste taken.
- Toekomstbestendige voorzieningen: goede voorzieningen zijn belangrijk voor de leerbaarheid in de kernen. Ze dragen bij aan de binding van de inwoners aan hun dorp en aan elkaar. De schoolgebouwen in de gemeente hebben een hoge gemiddelde leeftijd. Samen met de schoolbesturen zorgt de gemeente Reimerswaal voor aanpassing, vernieuwing en adequate inzet van de gebouwen. Daarnaast zet de gemeente zich in voor een dorpshuis in elke kern, een betaalbare en duurzame bibliotheekvoorziening in elke kern, meer groen en het stimuleren van samen spelen en bewegen door naar behoefte de speelvoorzieningen in de kernen uit te breiden.
- Actieve verengingen en instellingen: de gemeente Reimerswaal telt een groot aantal sportverenigingen. Samen sporten en bewegen verbroedert en draagt bij aan de gezondheid en vitaliteit in de gemeente. De gemeente zorgt dat sportverenigingen beschikken over goede accommodaties met multifunctioneel gebruik.

- Een bloeiende economie: behoud van gezonde economie en werkgelegenheid in de gemeente Reimerswaal.
- Een sociaal en veilig Reimerswaal: de sociale betrokkenheid in de gemeente is groot en inwoners kijken naar elkaar om. Inwoners die niet vanzelf meekomen krijgen gepaste ondersteuning.
- Recreatie en toerisme passend bij de aard en schaal.
- Rentmeesterschap over de omgeving: de gemeente voelt zich verantwoordelijk voor haar omgeving en wil deze op een goede manier overdragen aan de volgende generatie. Daarom worden er vervolgstappen gezet richting de klimaatdoelen. Ze doet dat nuchter en realistisch.
- Een betrokken overheid.

3.1.2 Onderwijskansenplan

De gemeente Reimerswaal, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties willen voor alle jongeren in de gemeente gelijke kansen faciliteren, ongeacht de startpositie of zorgbehoefte. Met het onderwijskansenplan[6] kiest Reimerswaal ervoor om de onderwijskansen te vergroten via drie lijnen, namelijk:

1. Aansluiting zorgstructuren onderwijs en gemeente

   'Sommige kinderen en jongeren in Reimerswaal ondervinden dusdanige problemen bij het opgroeien dat zij extra ondersteuning of aanvullende zorg nodig hebben bij het doorlopen van hun schoolloopbaan en het vinden van een plek op de arbeidsmarkt.
   De opvang en het onderwijs zijn zowel vindplaats van problematiek als de setting waarin we zo veel als mogelijk en soms wanneer noodzakelijk ondersteuning bieden. Hier ontstaat spanning tussen de kerntaak van opvang en onderwijs en de zorg die kinderen geboden moet worden. De aansluiting tussen passend onderwijs en zorg is nog niet op orde. In Reimerswaal gaan we de aansluiting tussen beide zorgstructuren verbeteren door betere regievoering en versterken van de keten. En door preventieve activiteiten te organiseren in en rondom de opvang en het onderwijs.'

2. Onderwijsachterstandenbeleid

   'In de kinderopvang en het onderwijs leggen kinderen een basis voor hun (school)loopbaan en participatie in de maatschappij. Door verschillende omstandigheden kunnen zij achterstanden hebben of opbouwen, bijvoorbeeld doordat zij opgroeien in een taalarme omgeving of door persoonlijke omstandigheden die (tijdelijk) alle aandacht van een kind kunnen opeisen. Deze achterstanden kunnen het doorlopen van de schoolloopbaan bemoeilijken en daarmee mogelijk ook de deelname aan de samenleving.' De vijf Bevelandse gemeenten hebben een regionaal onderwijsachterstandenbeleid opgesteld als kader voor het lokaal beleid rondom dit onderwerp[7].

3. Vergroten onderwijskansen

   'We - de gemeente Reimerswaal, onderwijs en kinderopvangorganisaties - gaan ons beleid rond onderwijskansen vanaf 2024 in Reimerswaal uitbreiden en intensiveren door:

   - *Passend adviseren*
   - *Goede aansluiting po-vo*
   - *Inzet in het voortgezet onderwijs*
   - *Aanbod toegankelijker maken*
   - *Ondersteuning kinderen uit arme gezinnen*
   - *Gezondheidsimpuls*
   - *Actualiseren OAB beleid regionaal en lokaal.'*

[6] Gelijke kansen voor alle kinderen, onderwijskansenbeleid in Reimerswaal 2024-2026

[7] Ieder kind een kansrijke toekomst, Het Bevelandse onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026

3.2. Visie op onderwijshuisvesting

De gemeente en de schoolbesturen hebben deze algemene visie verder geconcretiseerd in vier bouwstenen:

1. Beleid en regie.
2. Vraag en aanbod.
3. Samenwerking.
4. Kwaliteit en duurzaamheid.

Ieder thema omvat verschillende beleidsuitgangspunten. Het IHP is erop gericht om, binnen de randvoorwaarden van de gemeente (financieel, ruimtelijk en organisatorisch) en schoolbesturen (onderwijsinhoudelijk, financieel, organisatorisch), deze uitgangspunten zoveel als mogelijk te realiseren.

3.2.1 Bouwsteen 1: beleid en regie

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen met elkaar samenwerken op het gebied van onderwijshuisvesting. Het zegt iets over het beleid dat zij willen vastleggen in het IHP en hoe ze hier uitvoering aan willen geven.

1. De gemeente en de schoolbesturen voeren samen de regie op schoolgebouwen. De gemeente is onder andere verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreidingen. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie van schoolgebouwen. De schoolbesturen voeren de regie op het onderwijsaanbod en de diversiteit daarvan. In het Onderwijs Overleg Reimerswaal (OOR) vindt de afstemming van deze regie plaats[8].

2. Het IHP is in lijn met het voorstel van PO-raad, VO-raad en VNG om IHP's in de wetgeving te verankeren. In de geest van de nieuwe wet wordt het IHP vastgesteld als korte- en langetermijnplan waar gemeente en schoolbesturen zich aan committeren. Schoolbesturen en gemeente gaan daarmee een lange termijn samenwerking aan en spreken af enkel af te wijken van de afspraken in het IHP als daar een zwaarwegende motivatie onder ligt.

3. Vaststelling en looptijd van het IHP. Het IHP komt tot stand in een project met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties. Het OOR, het College van B&W en de gemeenteraad stellen het IHP vast voor de eerste vijf jaar met een doorkijk tot aan 2044. Het IHP wordt na vier jaar herijkt. Het actualiseren van het IHP duurt immers circa een jaar.

4. Het IHP is het investeringskader voor de onderwijshuisvesting en geeft voor de komende 20 jaar een indicatie van benodigde investeringen. Tevens wordt de prioritering van de projecten opgenomen. In de gemeentelijke begroting wordt rekening gehouden met het financieren van de projecten in de eerste 5 jaar (het uitvoeringsprogramma, zie punt 7). In de basis wordt niet afgeweken van de overeengekomen prioritering en planning. Alleen in overleg met de schoolbesturen kan een wijziging van de plannen doorgevoerd worden.

5. Het IHP vervangt voor de eerste vijf jaar de aanvraagprocedure voor nieuwbouw en overige voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen (artikel 2.a lid 1 t/m lid 8 van de verordening). Aanvragen voortkomend uit het IHP worden impliciet geacht een aanvraag te zijn op grond van de verordening. Dit wordt ook op deze wijze in de verordening vastgelegd. Uitzonderingen zijn de nieuwbouw voor een nieuw te stichten school, kosten voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair (artikel 2.a lid 1, lid 6 en lid 7 van de verordening).

6. Voor spoedaanvragen of andere zaken die buiten het IHP vallen door onvoorziene omstandigheden (zoals constructiefouten of onvoorziene tijdelijke huisvesting) blijft de aanvraagprocedure van kracht. Op dergelijke onvoorziene omstandigheden na, is de afspraak dat er geen gebruik wordt gemaakt van de route via de verordening. Gemeente en schoolbesturen zullen in overleg bepalen of een situatie een spoedaanvraag vereist.

7. Na vaststelling van het IHP wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld voor een termijn van vijf jaar. In het uitvoeringsprogramma worden afspraken gemaakt over de samenwerking op programma- en projectniveau. Binnen deze afspraken

[8] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financiering-onderwijs/documenten/publicaties/2021/11/23/verantwoordelijkheidsverdeling-huisvesting-scholen

worden ook de organisatorische aspecten van een dergelijke opgave besproken. In het uitvoeringsprogramma worden volgens jaarprogramma's projecten nader geconcretiseerd.

8. De gemeenteraad verleent per project definitief het krediet. Zodra het project actueel wordt zal het getoetst worden aan de gehanteerde randvoorwaarden uit het IHP. Een dergelijke toets wordt vaak gedaan middels een haalbaarheids-onderzoek, ook wel businesscase genoemd. Vervolgens worden de randvoorwaarden uit het IHP, indien nodig, geactualiseerd en wordt het definitieve krediet bij de raad aangevraagd. Er kan, zowel naar boven als beneden, een budgettaire afwijking zitten tussen het aangevraagde krediet en de budgetten zoals benoemd in de financiële vertaling (hoofdstuk 7) van het IHP. Deze kredietaanvraag is niet afhankelijk van de financiële cyclus van de gemeente.

9. Per project wordt de maatschappelijke functie van de school onderzocht: voordat gestart wordt met het haalbaarheidsonderzoek (businesscase), wordt actief en breed onderzocht welke (maatschappelijke) voorzieningen in het gebouw gerealiseerd kunnen worden, met welke partijen samengewerkt kan worden en wat dit betekent voor de brutovloeroppervlakte van het gebouw. Denk hierbij tenminste om alle partijen die worden genoemd bij bouwsteen 3 (samenwerking).

10. Een vastgestelde leerlingenprognose vormt het uitgangspunt voor het IHP. Een prognose geeft het vermoedelijk verloop aan van het leerlingenaantal, in het IHP is op basis van ervaring en verwachting van schoolbesturen ruimte voor nuance. Dit is met name van toepassing op het (V)SO en SBO.

3.2.2 Bouwsteen 2: vraag en aanbod

Deze bouwsteen geeft aan welk aanbod de gemeente en schoolbesturen nastreven. Het gewenste aanbod van onderwijs is bepalend voor de huisvestingsoplossingen.

1. Uitgangspunt voor het IHP zijn de actuele leerlingenprognoses, waarbij rekening is gehouden met de woningbouwplannen in de gemeente. Bij het opstellen van de leerlingenprognoses wordt onder andere rekening gehouden met de geplande woningbouwontwikkelingen in de gemeente. De leerlingentellingen en -prognoses dienen gemonitord te worden. Daarnaast worden de prognoses (minimaal) eens per twee jaar herijkt. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om de prognoses op te stellen. De resultaten van de prognoses worden met de schoolbesturen besproken en vastgesteld in het OOR. Projecten worden op basis van de meest actuele prognose uitgevoerd. Bij het opstellen van de leerlingen-prognoses door een extern bureau worden de volgende uitgangspunten duidelijk gemaakt en vastgelegd in het betreffende prognoserapport:
   a. Controleren van de actuele gegevens: schoolbesturen, BRIN-nummer en locatiegegevens.
   b. Schoolgaande leerlingen middels oktobertelling voor het PO/SO van het voorgaande jaar.
   c. Binnen de prognose wordt het aandeel kinderen benoemd dat voortvloeit uit:
      - De 'harde' (concrete) woningbouwontwikkeling met een doorkijk van 10 tot 15 jaar. In deze ontwikkelingen duidelijk specificeren welke uitgangspunten zijn gehanteerd: aantal woningen en typologie.
      - De geboortecijfers die in de gemeente/landelijk zijn bepaald.
      - De migratiecijfers die vanuit de regio zijn bepaald.
   d. Indien er ook woningbouwplannen zijn die nog niet kunnen worden bestempeld als 'harde, concrete plannen', worden deze wel meegenomen in het IHP. In het IHP worden deze plannen gezien als zachte ontwikkelingen. Het IHP geeft een doorkijk naar de te verwachten gevolgen van deze plannen, zoals het stichten van een nieuwe school in de toekomst.

2. Binnen de gemeente Reimerswaal is een goed onderwijsaanbod; er is een spreiding van onderwijsconcepten en denominaties over de gemeente, waarbij voorop staat dat Reimerswaal een aantrekkelijke gemeente wil zijn. De wens is deze spreiding te behouden en te versterken waar dat kan.

3. Gemeenten en schoolbesturen streven naar een bij de vraag passende omvang voor een schoolgebouw. Hiermee wordt bedoeld dat er geen 'ideale' schoolgrootte bestaat voor een school in de gemeente Reimerswaal. Schoolbesturen maken daarbij zelf de afweging of de kwaliteit bij een bepaalde omvang gegarandeerd kan worden.

4. Het onderwijsaanbod geanalyseerd in relatie tot leefbaarheid: daarbij kan de gewenste omvang van scholen in de kleine kernen afwijken van de gewenste

omvang van scholen in de grotere kernen. Vooralsnog is het uitgangspunt om scholen in kleine kernen te behouden omdat deze van belang zijn voor de leefbaarheid.

5. Het schaalniveau voor de opgavenontwikkeling past bij de omvang: voor de analyse en opgavenontwikkeling van de gemeente Reimerswaal is dit het dorpsniveau.

6. Kinderopvangorganisaties zorgen samen met het schoolbesturen voor een kinderopvangaanbod passend bij de vraag. De omvang van de vraag naar kinderopvang heeft te maken met de sociaal-demografische eigenschappen van een dorp of wijk.

3.2.3 Bouwsteen 3: samenwerking

Deze bouwsteen gaat in op samenwerking. Samenwerking betekent dat scholen gebouwen delen, met elkaar of met partners (bijvoorbeeld kinderopvang, jeugdzorg, buurtvoorzieningen). Samenwerking kan zowel inhoudelijk als gebouwelijk worden vormgegeven. Inhoudelijke samenwerking biedt voordelen op het gebied van kennis-uitwisseling. Gebouwelijke samenwerking kan de inhoudelijke samenwerking faciliteren omdat men elkaar ook daadwerkelijk tegenkomt en biedt exploitatievoordelen (door bijvoorbeeld het delen van ruimten). Het onderwijs staat daarbij centraal en daarmee is een gebouwelijke samenwerking geen verplichting, maar een verkenning.

1. Samenwerken binnen primair onderwijs: schoolbesturen en gemeente onderschrijven de meerwaarde van clustering waar mogelijk: samen in één gebouw. Dit biedt flexibiliteit en toekomstbestendigheid; groei en krimp van scholen kan deels onderling worden opgelost. Voorwaarden bij clustering zijn:
   a. Er worden vooraf heldere afspraken gemaakt over beheer, eigendom, ruimten en samenwerking.
   b. In de planvorming wordt rekening gehouden met de verkeersveiligheid van de leerlingen.

2. Samenwerking tussen primair onderwijs en kinderopvangorganisaties.
   Schoolbesturen en kinderopvang zetten in op het behouden, versterken en waar nodig uitbreiden van samenwerking tussen PO en kinderopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang. De samenwerking richt zich op de afstemming van de pedagogiek en didactiek van deze partijen. Het gezamenlijk huisvesten van scholen en kindpartners is wenselijk. Per project dient gekeken te worden of het haalbaar is om kindpartners te huisvesten in hetzelfde gebouw als de school.
   a. Gemeente en schoolbesturen bouwen bij voorkeur conform de kindcentrum-gedachte. De samenwerking tussen primair onderwijs en kinderopvang kan hier een doorlopende leerlijn waarmaken. Kinderen tussen de 0 en 12 jaar doorlopen hun ontwikkeling in één gebouw of in een netwerk van voorzieningen. Bij het vormen van een kindcentrum wordt op voorhand goed nagedacht over samenwerkingsvormen en partners. Het meest voorkomend is om per school met één opvangorganisatie in een schoolgebouw samen te werken. Dat maakt het makkelijker om een succesvolle doorlopende leerlijn te realiseren.
   b. Op het moment dat projecten voor kindcentra van start gaan is het raadzaam om bij de planvorming rekening te houden met prognoses van de kinder-opvang en te anticiperen op de mogelijkheid dat kinderopvang in de toekomst meer toegankelijk zal zijn.

3. Samenwerking met overige partners. Er wordt door gemeente en schoolbesturen per concreet project gezocht naar samenwerking tussen het onderwijs en overige partners, zowel binnen als buiten schooltijd. Er wordt daarbij tegemoetgekomen aan de sociaal-maatschappelijke rol van een school voor de wijk. Aan de voorkant worden er geen samenwerkingspartners uitgesloten, maar wordt gekeken waar in de kern behoefte aan is. Voorbeelden van mogelijke samenwerkingspartners zijn:
   a. Stichting Maatschappelijk Werk en Welzijn Oosterschelderegio (SMWO).
   b. Consultatiebureau.
   c. Fysiotherapeut.
   d. Logopedie.
   e. Jeugdhulpinstellingen.
   f. Dorps- of buurthuis.
   g. Bibliotheek.
   h. Sportverenigingen.
   i. Maatschappelijke ambitie: de school kan ook een plek zijn waar mensen met een beperking werken.

j. Cultuur- & Natuureducatie of Techniekonderwijs, het verrijken van het onderwijs en de (buitenschoolse) opvang.

4. Wet- en regelgeving over verhuur en/of medegebruik: wanneer ruimten in schoolgebouwen in gebruik worden gegeven aan partijen anders dan het onderwijs wordt ofwel ‘verhuur’ ofwel ‘medegebruik’ toegepast. Verhuur en medegebruik kunnen een instrument zijn om leegstand tegen te gaan en multifunctioneel en meervoudig ruimtegebruik te stimuleren. Zowel verhuur als medegebruik gaat in overleg met de gemeente. Voor verhuur is toestemming nodig van het College van B&W.

   Voor medegebruik geldt:
   a. Het gaat om het gebruik door (uit de openbare kas bekostigd) onderwijs of voor culturele of maatschappelijke doeleinden; medegebruiker betaalt gebruikersvergoeding (de extra kosten die de verantwoordelijke voor onderhoud en exploitatie maakt als gevolg van het medegebruik (ofwel exploitatiekosten).

   Voor verhuur geldt:
   a. Het gaat om alle partijen die niet in aanmerking komen voor medegebruik, waaronder kinderopvang, buitenschoolse opvang en partners met commerciële inslag.
   b. Huurder betaalt een marktconforme huur. De marktconforme huur sluit aan bij de Wet Markt en Overheid en bestaat uit:
      - Een gebruiksvergoeding (inclusief een deel van de kosten van verzekering van het gebouw en de kosten van onroerendezaakbelasting).
      - Een vergoeding voor investeringslasten voor investeringen die ten goede komen voor huurder (de jaarlijkse lasten die het gevolg zijn van het realiseren van de voorziening, bestaande uit rente, afschrijving, grondkosten en eventuele risico-opslagen). De vergoeding voor de investeringslasten gaat naar de investerende partij.
   c. Binnen deze varianten wordt daarnaast onderscheid gemaakt tussen 'structureel’ en ‘volgtijdelijk’ gebruik.
   d. Bij bestaande situaties waarbij niet wordt geïnvesteerd blijft de bestaande situatie van kracht.

3.2.4 Bouwsteen 4: kwaliteit en duurzaamheid

Deze bouwsteen duidt de kwaliteit alsmede het duurzaamheidsniveau waar gemeente Reimerswaal en de schoolbesturen naar streven.

1. Renovatie en vernieuwbouw als extra voorzieningen. Het IHP is in lijn met het voorstel van PO-raad, VO-raad en VNG om renovatie op te nemen als voorziening door de gemeente.
   a. In de huidige situatie is de gemeente alleen verantwoordelijk voor vervangende nieuwbouw wanneer een gebouw aan het einde van zijn levensduur is (onder andere artikel 2 verordening). Door renovatie en vernieuwbouw op te nemen als voorziening ontstaat de mogelijkheid om bij een gebouw dat bijna aan het einde van zijn levensduur is ook renovatie of vernieuwbouw toe te passen.
   b. Bij nieuwbouw wordt uitgegaan van totale vervanging van het bestaande gebouw op een nader te bepalen plaats. De levensduur van het nieuwe pand dient 60 jaar te zijn.
   c. Vernieuwbouw is een levensduurverlengende ingreep voor ten minste 40 jaar. Hierbij wordt het bestaande gebouw vernieuwd aan de hand van de uitgangspunten conform nieuwbouw. Een verlenging van de levensduur betekent niet enkel de verlenging van de bouwkundige/kwalitatieve levensduur. Het betreft ook de functionele levensduur.
   d. Renovatie is een integrale levensduurverlengende ingreep in het gebouw, waarmee de levensduur van het gebouw met ten minste 25 jaar wordt verlengd.

2. Per situatie wordt een afweging gemaakt (bijvoorbeeld in een haalbaarheidsonderzoek) of nieuwbouw of renovatie de beste oplossing is. Daarbij worden de volgende aspecten meegenomen:
   a. Het streven is om een kwaliteit te realiseren die vergelijkbaar is met nieuwbouwkwaliteit.
   b. Er worden alleen gebouwen gerenoveerd die ook na de renovatie goed bezet zijn.
   c. Er wordt bij renovatie rekening gehouden met de onderwijskundige functionaliteit van de gebouwen.

d. Er wordt bij renovatie rekening gehouden met de culturele en maatschappelijke waarde van de gebouwen *(bijvoorbeeld architectuur en bouwstijl, cultuurhistorische waarde, activiteiten die plaatsvinden in/rondom het gebouw).*
e. De kosten en mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting worden meegenomen in de afweging voor nieuwbouw of renovatie (renovatie op huidige locatie, nieuwbouw op huidige locatie en nieuwbouw elders).

3. Een brede definitie van kwaliteit en duurzaamheid.

De gemeente en schoolbesturen zien het realiseren van kwalitatief goede en duurzame huisvesting als een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Een kwalitatief goed en duurzaam gebouw heeft een positief effect op het onderwijs én op het leefklimaat voor de toekomstige generaties. Gemeente en schoolbesturen willen duurzaamheid echter breder definiëren dan alleen energiebesparing en CO_2-reductie: duurzaamheid gaat ook over goed onderwijs, een gezond leer- en leefklimaat, een gezonde financiële exploitatie en toekomstbestendigheid.

a. Ten behoeve van goed onderwijs gaat het om onderwijskundige functionaliteit. Nieuwe en gerenoveerde schoolgebouwen dienen onderwijsconcepten goed te faciliteren. Het gebouw dient aan te sluiten bij het onderwijsconcept van de school. Wanneer kindpartners ook in het gebouw gehuisvest worden, dienen deze goed gefaciliteerd te worden volgens de wettelijke kaders voor zover dit het casco van het gebouw betreft.
b. Het onderwijs en het gebouw sluiten aan bij de specifieke thema's die spelen in de kernen van de gemeente Reimerswaal, zoals het onderwijskansenbeleid en het onderwijsachterstandenbeleid. Indien dit leidt tot meer benodigde vierkante meters buiten de normatieve kaders van de verordening, zal de gemeente onderzoeken in hoeverre het mogelijk is dit te faciliteren.
c. Voor gezondheid wordt rekening gehouden met, naast energie, de volgende Frisse Scholen-thema's: lucht, temperatuur, licht en geluid, om een prettig en gezond klimaat voor kinderen en medewerkers te realiseren. Daarbij wordt gekozen voor een slimme mix van eisen per subonderdeel, waarbij lucht en temperatuur minimaal klasse B scoren. Zie bijlage III.
d. De energieprestatie van schoolgebouwen sluit aan op de wettelijk verplichte doelstellingen die zijn geformuleerd in het landelijk klimaatakkoord en de sectorale routekaart: 55-60% CO_2-reductie in 2030 en 95% CO_2-reductie in 2050. Middels het IHP willen de gemeente en de schoolbesturen invulling geven aan de verduurzamingsopgave voor het onderwijs. In het geval van nieuwbouw worden bijna energieneutrale (BENG) schoolgebouwen gerealiseerd.
e. Voor toekomstbestendigheid wordt ingezet op maximale flexibiliteit. Gebouwen kunnen op deze manier meebewegen met groei en krimp van scholen en kunnen toekomstige onderwijsconcepten faciliteren. Het gaat zowel om interne flexibiliteit, als om transformatiemogelijkheden van het vastgoed. De (bouw-/installatie)technische kwaliteit van de schoolgebouwen is goed en onderhoudsvriendelijk. Dit zorgt ervoor dat gebouwen lang meegaan.
f. Schoolgebouwen in Reimerswaal kenmerken zich als kwalitatief goede huisvesting. Het is daarom van belang dat het onderhoud aansluit bij de beoogde bouwkundige kwaliteit en levensduur van de gebouwen. Ten aanzien van de MJOP's worden de voorschriften (dan wel het format) gevolgd die naar aanleiding van het wetsvoorstel op landelijk niveau worden voorbereid. Dit helpt om uniformiteit en consistentie in de onderhoudsplannen te waarborgen. Mocht er vertraging zijn in de beschikbaarheid van deze richtlijnen, dan kan een gezamenlijk gekozen marktformat worden toegepast.
g. De buitenruimte wordt duurzaam en biodivers ingericht. In overleg tussen gemeente en schoolbestuur wordt de goede benutting van schoolpleinen besproken en de schoolpleinen kunnen ook door de wijk worden gebruikt.
h. Schoolgebouwen in Reimerswaal kenmerken zich als een inclusieve en toegankelijke omgeving. Dit gaat in eerste instantie over het includeren van mensen met een beperking. Een toegankelijke omgeving is een omgeving waar kinderen en volwassenen zich zelfstandig door het gebouw kunnen bewegen, zonder hulp van derden. Toegankelijkheid betekent ook dat het gebouw geschikt is voor diverse gebruikersgroepen, hierbij hoort een streven naar meer samenwerking tussen primair onderwijs en speciaal onderwijs of tussen het onderwijs en zorg- of wijkvoorzieningen (zie bouwsteen 3, samenwerking). Voor de kwaliteit van de schoolgebouwen leidt dit tot de aanwezigheid van multifunctionele ruimten die door diverse gebruikers voor verschillende doeleinden kunnen worden ingezet. Indien dit leidt tot meer benodigde vierkante meters buiten de normatieve kaders van de verordening, zal de gemeente onderzoeken in hoeverre het mogelijk is dit te faciliteren.

4. Multifunctioneel gebruik: de gebouwen dienen tevens optimaal gebruikt te kunnen worden. Multifunctioneel gebruik leidt tot een hogere bezetting en daarmee een duurzaam gebruik van de gebouwen. Dit vraagt wel om aandacht over afspraken ten aanzien van beheersvorm, eigendomsverhouding, samenwerkingsafspraken, exploitatie en financiële geldstromen. Dergelijke afspraken dienen te volgen uit de inhoudelijke afspraken die aan de samenwerking ten grondslag liggen. Met name het faciliteren van functies voor kindcentra is een belangrijk onderdeel van de gebouwkwaliteit.

5. Een goede schoollocatie. In het algemeen geldt dat een groene, veilige omgeving met goede infrastructuur belangrijk is. Ook kan gekeken worden naar situering nabij voorzieningen waar het onderwijs aansluiting bij kan vinden, zoals sport- of wijkfuncties of de reeds gevestigde kinderopvang of bso.
   a. Voor het primair onderwijs geldt aanvullend dat de school zich in de wijk of kern bevindt waar kinderen leeftijdsgenoten ontmoeten.
   b. De doelgroep van de school is bepalend voor de geldende locatie-eisen. Per project zal ingezoomd worden op de doelgroep, om te bepalen aan welke eisen de locatie voor deze doelgroep moet voldoen.
   c. Om te bepalen wat een goede locatie van een schoolgebouw is, wordt ook gekeken naar huidige samenwerkingen en de impact die een potentiële verplaatsing van een school zou hebben.

6. Investeren in kwaliteit. Schoolbesturen financieren mogelijk (en binnen de wettelijke mogelijkheden) op basis van Total Cost of Ownership (TCO) een deel van de stichtingskosten van een nieuwbouw- of renovatieopgave. Deze investering komt de duurzaamheid van het gebouw op het gebied van onderhoud en exploitatie ten goede. Voorwaarde is dat het gebouw voldoet aan de kwaliteits-eisen zoals geformuleerd binnen dit IHP.

4. Methodiek

Dit hoofdstuk behandelt de gehanteerde methodes voor de analyse en de opgaven-ontwikkeling.

4.1. Capaciteitsanalyse onderwijs

Voor alle schoolgebouwen is de beschikbare capaciteit voor het onderwijs geanalyseerd. De capaciteitsanalyse maakt een ruimtetekort of -overschot per gebouw inzichtelijk. De ruimtebehoefte van het onderwijs wordt bepaald door de leerlingen-telling en de -prognose te vertalen naar ruimtebehoefte (op basis van de criteria in de verordening). Voor het PO is dit bijvoorbeeld 5,03 m² per leerling en 200 m² vaste voet per school. Deze ruimtebehoefte wordt vergeleken met het aantal vierkante meters dat beschikbaar is: de brutovloeroppervlakte (bvo).

Opmerking: dit is een genormeerde ruimtebehoefteberekening. In de praktijk zijn er efficiënte en minder efficiënte gebouwen. Wanneer een school bijvoorbeeld veel gangen heeft, of een grote aula, kan er een genormeerd ruimteoverschot zijn, terwijl dit niet zo wordt ervaren. Er is relatief immers minder effectieve onderwijsruimte. Ook wordt in de praktijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot medegebruik of verhuur van ruimten. In het IHP is vanwege het beleidsrijke karakter ruimte voor nuance op de resultaten uit deze ruimtebehoefteberekeningen.

Naast het inzichtelijk maken van eventuele ruimtetekorten is de capaciteitsanalyse van belang omdat een eventueel ruimteoverschot de schoolbesturen geld kost voor exploitatie en onderhoud. Schoolbesturen ontvangen een vergoeding voor materiële instandhouding op basis van het aantal leerlingen en niet op basis van het aantal m² in een school. Bovendien vormen ruimteoverschotten een risico voor de gemeente. Wanneer een gebouw geheel leeg komt te staan, zal de eigenaar (het schoolbestuur) dit terug willen geven aan de gemeente. Daarnaast dient de gemeente (op basis van de verordening) te voorzien in oplossingen voor ruimtetekorten, waarmee kan worden verwezen naar leegstand.

4.2. Kwaliteitsanalyse onderwijs: quickscans

Op basis van de verordening is alleen de bouwkundige staat een formeel toetsings-criterium. Voor het IHP is het echter niet alleen de vraag of een pand een goed *gebouw* is, maar of een pand een goed *schoolgebouw* is. In de beoordeling van het gebouwenbestand is daarom naast de bouwkundige staat ook gekeken naar onderwijskundige functionaliteit, binnenmilieu, veiligheid, exploitatie en uitstraling van de schoolgebouwen. Dit zijn thema's voor strategisch vastgoedbeleid.

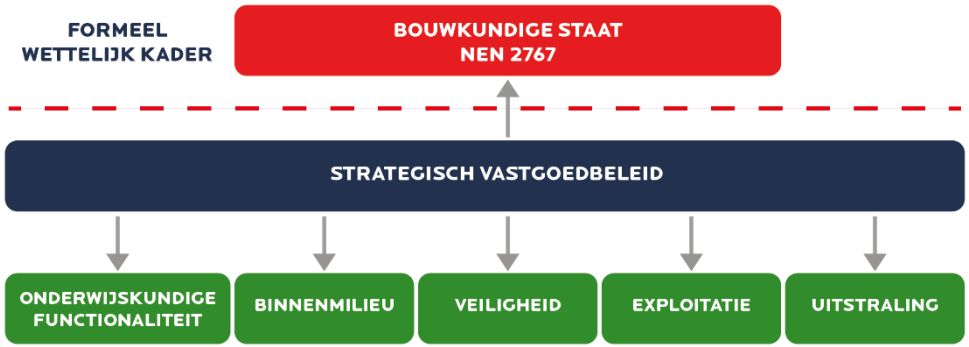

Figuur 3: elementen van de quickscan-beoordelingsmethodiek

Op basis van de door HEVO ontwikkelde 'quickscan' zijn alle gebouwen op deze criteria beoordeeld en voorzien van een gewogen score, die inzicht geeft in de vervangingstermijn. De totaalscore geeft op uniforme wijze richting aan de mate van urgentie tot een levensduurverlengende ingreep in relatie tot de gebouwkwaliteit:

- Bij < 57 punten: binnen 0-5 jaar (rood).
- Bij 57 - 63 punten: binnen 5-10 jaar (oranje).
- Bij 63 - 69 punten: binnen 10-20 jaar (lichtgroen).
- Bij 69 > punten: over meer dan 20 jaar (donkergroen).

De quickscan leidt tot een advies voor de vervangingstermijn, ofwel het 'natuurlijke vervangingsmoment' van een schoolgebouw. Daarbij zijn de verantwoordelijkheden van de gemeente en de schoolbesturen afgestemd. Het natuurlijke vervangings-moment voor schoolgebouwen is cruciaal omdat het van belang is dat bij ingrepen ((ver)nieuwbouw of renovatie) alle thema's integraal aangepakt kunnen worden.

Immers, bijvoorbeeld een energieneutraal gebouw dat onderwijskundig niet geschikt is, is een ongeschikt schoolgebouw.

De quickscanscores zijn input voor de opgavenontwikkeling. Bij het besluit tot vervanging middels (ver)nieuwbouw/renovatie is bij de opgavenontwikkeling ook gekeken naar andere overwegingen (zie hoofdstuk 5). Partijen kunnen ook besluiten om op elementniveau (bijvoorbeeld binnenmilieu) los van het natuurlijke vervangingsmoment te investeren.

5. Analyse

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten van de analyse gepresenteerd en worden de opgaven geformuleerd.

5.1. Capaciteit primair onderwijs

De basis voor de behoefte aan capaciteit zijn de huidige en toekomstige leerlingen-aantallen in de gemeente Reimerswaal. Er wordt eerst stilgestaan bij de ontwikkeling van de prognose, alvorens een overzicht te geven van de totale capaciteit.

Leerlingenprognose

In de grafieken in deze paragraaf zijn de leerlingenprognoses van de gemeente te zien voor respectievelijk het PO (leerlingenprognose xxllnc Sociaal, maart 2024). De grafieken geven een beeld van hoe de leerlingenaantallen zich in de komende jaren naar verwachting gaan ontwikkelen.

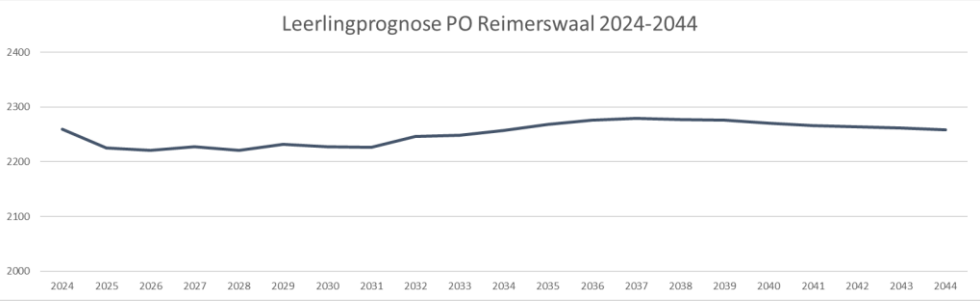

Figuur 4: leerlingprognose PO Reimerswaal 2024 - 2044

Tabel 4: leerlingprognose PO Reimerswaal 2024 - 2044

Schoolnaam	2024	2026	2028	2030	2032	2034	2036	2038	2040	2042	2044
Het Kompas	220	209	201	207	212	215	218	220	221	220	219
Dr. A. Comrieschool	304	305	291	290	287	282	280	278	275	273	273
De Bornput	108	106	95	84	81	77	77	78	77	78	77
D'n Akker	134	140	145	151	154	155	156	153	153	153	152
De Horizon	111	106	106	105	106	107	108	108	109	109	109
De Zandbaan	49	47	47	46	47	47	48	48	48	48	48
Schuttevaer	84	80	82	81	82	84	85	85	85	84	84
Julianaschool	304	298	318	317	318	324	327	328	326	325	324
De Welle	135	135	130	129	128	126	126	124	124	123	123
De Zevensprong	183	175	180	179	180	182	184	184	183	183	182
OBS Parelmoer	90	85	82	85	87	88	89	90	90	90	90
De Reigersberg	46	49	54	54	55	55	56	56	56	56	56
Voorhoute	60	60	57	57	57	55	55	55	54	54	54
De Klimroos	56	53	55	55	55	56	57	57	56	56	56
De Eendracht	40	38	39	38	39	40	40	40	40	40	40
Ds. G.H. Kerstenschool	355	335	339	350	358	364	370	373	374	372	371
Totaal	**2.259**	**2.221**	**2.221**	**2.228**	**2.246**	**2.257**	**2.276**	**2.277**	**2.271**	**2.264**	**2.258**

De leerlingenprognose van het PO in Reimerswaal toont een relatief stabiel verloop over de periode 2024-2044, met schommelingen tussen de 2.200 en 2.300 leerlingen. In de eerste jaren van de prognose, tot 2028, is er een lichte daling zichtbaar. Daarna is er een periode waarbij het aantal leerlingen toeneemt en een piek bereikt rond het jaar 2038. Vervolgens stabiliseert het aantal leerlingen even, maar richting 2044 is opnieuw een lichte daling te zien.

Capaciteitsanalyse

De tabel in deze paragraaf geeft een overzicht van de ruimtetekorten en -overschotten per schoolgebouw. Deze analyse is gebaseerd op de leerlingenprognose en de

verdeling van deze leerlingen over de verschillende scholen in Reimerswaal. De analyse laat de normatieve ruimtebehoefte zien op basis van de prognose.

Tabel 5: overzicht capaciteitsanalyse

Schoolnaam	Leerlingen aantal 2024	Bvo school-gebouw	Bvo in gebruik kdv	Leerlingen aantal prognose 2035	Normatieve ruimtebehoefte in 2035	Bruto ruimtetekort/ -overschot in 2035
Het Kompas	220	1.494 m²		217	1.296 m²	+ 198 m²
Dr. A. Comrieschool	304	1.744 m²	60 m²	281	1.613 m²	+ 131 m²
De Bornput	108	839 m²		77	587 m²	+ 252 m²
D'n Akker[9]	134	1.208 m²		156	985 m²	+ 223 m²
De Horizon	111	1.111 m²	100 m²	106	737 m²	+ 374 m²
De Zandbaan	49	558 m²		47	436 m²	+ 112 m²
Schuttevaer	84	712 m²	269* m²	84	626 m²	+ 86 m²
Julianaschool	304	1.799 m²		327	1.845 m²	- 46 m²
De Welle	135	912 m²	180 m²	126	836 m²	+ 76 m²
De Zevensprong	183	725 m² 282 m²	60 m²	184	1.129 m²	- 122 m²
OBS Parelmoer	90	834 m²		89	655 m²	+ 179 m²
De Reigersberg	46	665 m²	59 m²	55	485 m²	+ 180 m²
Voorhoute	60	825 m²	70 m²	55	495 m²	+ 330 m²
De Klimroos	56	576 m²	120 m²	57	494 m²	+ 82 m²
De Eendracht	40	547 m²	269* m²	40	410 m²	+ 137 m²
Ds. G.H. Kerstenschool	355	2.644 m²	80 m²	367	2.046 m²	+ 698 m²

** Schuttevaer en De Eendracht delen het gebouw met de kinderopvangorganisatie, waarbij ze samen onder één dak functioneren.*

5.2. Kwaliteit onderwijs: quickscans

Deze paragraaf behandelt de uitkomsten van de quickscanscores.

1. De **uitstraling** van de schoolgebouwen wordt overwegend als voldoende beoordeeld. Een aantal gebouwen scoren matig of onvoldoende. In het verleden hebben deze gebouwen geen of slechts een matige ingreep gehad om de uitstraling te verbeteren. Dit draagt bij aan een verouderde indruk van deze gebouwen.
2. Qua **bouwkundige staat** scoren de schoolgebouwen overwegend onvoldoende, met enkele uitzonderingen waarbij gebouwen matig of voldoende scoren. Deze beoordeling is gebaseerd op de economische en technische levensduur, waarbij in de gemeente Reimerswaal het uitgangspunt wordt gehanteerd dat een schoolgebouw gemiddeld een levensduur heeft van 50 jaar. Een deel van de gebouwen heeft de leeftijd van 50 jaar inmiddels bereikt of zal deze leeftijd in de aankomende tien jaar bereiken.
3. Op het gebied van **veiligheid** scoren de schoolgebouwen overwegend voldoende, maar er zijn twee schoolgebouwen waar specifieke veiligheidsproblemen spelen. Ondanks dat beide gebouwen beschikken over een geldige gebruikersvergunning, voldoen de elektrische installaties niet aan de NEN-normen. Voor een van deze gebouwen is een vernieuwingstraject in gang gezet.
4. Qua **binnenmilieu** scoren de schoolgebouwen overwegend onvoldoende tot matig. De afwezigheid van mechanische ventilatievoorzieningen speelt hierin een grote rol.
5. De **exploitatie** van de gebouwen wordt als matig of onvoldoende beoordeeld. Dit is verklaarbaar doordat gebouwen worden getoetst aan de gewenste klimaateis in 2050, namelijk energieneutraliteit. Veel oudere gebouwen zijn hier nog niet op voorbereid. Helaas heeft dit ook hoge exploitatiekosten tot gevolg.
6. Qua **onderwijskundige functionaliteit** is er een grote variatie in de beoordeling. De scores lopen uiteen van onvoldoende tot goed. De gemeente Reimerswaal heeft een relatief oud scholenbestand. Oudere schoolgebouwen zijn veelal ingericht voor frontale, klassikale lesvormen. In de huidige tijd is er meer behoefte aan ruimte om te kunnen differentiëren in lesvormen (in aula's of op leerpleinen) en zijn toezichtmogelijkheden nodig. Een deel van de gebouwen sluit aan bij het onderwijsconcept of is succesvol aangepast naar het gewenste onderwijsconcept, terwijl bij andere gebouwen het gewenste onderwijsconcept slechts beperkt in te passen is door een onoverzichtelijke gebouwstructuur en een beperkt overschot aan ruimte (inpassingsverlies).

[9] *Voor D'n Akker is nieuwbouw in voorbereiding. Bvo en bruto ruimtetekort/-overschot in 2035 zijn voor de huidige locatie.*

Tabel 6: overzicht quickscanscores

Schoolnaam	Bouwjaar	Uitstraling	Bouwk. staat	Veiligheid	Binnenmilieu	Exploitatie	Onderwijsk. functionaliteit	Quickscan Score
Het Kompas	2009	*Gezien het bouwjaar geen onderdeel van het IHP*						
Dr. A. Comrieschool	1992	6.0	6.5	6.0	5.5	5.0	6.0	70.5
De Bornput	2012	*Gezien het bouwjaar geen onderdeel van het IHP*						
D'n Akker	1957	*Nieuwbouw in voorbereiding*						
De Horizon	1988	6.0	5.0	6.0	5.0	4.0	6.0	63.0
De Zandbaan	1971	5.5	4.0	6.0	5.5	4.0	7.0	63.5
Schuttevaer	1975	6.0	4.0	5.5	5.5	5.0	5.0	59.5
Julianaschool	2024	*Gezien het bouwjaar geen onderdeel van het IHP*						
De Welle	1975	6.0	4.0	6.0	5.5	5.0	5.5	61.5
De Zevensprong	1971	6.0	4.0	6.0	5.0	5.0	5.5	60.5
	1969	6.0	4.0	6.0	5.0	5.5	6.0	63.0
OBS Parelmoer	2009	*Gezien het bouwjaar geen onderdeel van het IHP*						
De Reigersberg	1981	6.0	4.5	6.0	5.5	4.0	7.0	65.5
Voorhoute	1981	6.0	5.5	6.0	5.5	4.0	7.0	68.5
De Klimroos	1964	5.0	4.0	5.5	5.5	4.0	6.0	59.5
De Eendracht	1975	6.0	4.0	6.0	5.5	6.0	5.0	62.0
Ds. G.H. Kerstenschool	1983	6.0	4.5	6.0	5.5	6.0	5.0	63.5

5.3. Reflectie op de opgave

De in paragraaf 1.2 geschetste opgave voor de gemeente Reimerswaal wordt in dit hoofdstuk bevestigd. Uit de uitgevoerde quickscans blijkt dat er in de aankomende jaren een aanzienlijke vervangings- en vernieuwingsopgave ontstaat voor de scholen van de gemeente Reimerswaal. Dit wordt met name veroorzaakt door de leeftijd van de gebouwen, het binnenmilieu en de exploitatie.

Uit de quickscan blijkt dat er in de eerste termijn geen directe vervangings- of vernieuwingsopgaven zijn voor de gemeente Reimerswaal. Termijn twee daarentegen is, met vijf scholen, omvangrijk. Om de toekomstige opgave overzichtelijk en beheersbaar te houden, is in overleg met de gemeente en de schoolbesturen besloten scholen naar de eerste termijn te verschuiven.

Op het gebied van onderwijscapaciteit wijst de leerlingenprognose en capaciteitsanalyse op een specifieke opgave voor basisschool De Zevensprong in Krabbendijke. Voor de overige scholen binnen de gemeente Reimerswaal is er geen tot slechts een klein tekort in onderwijscapaciteit. Voor het merendeel van de scholen is er sprake van een overschot aan ruimte. Deze ruimte wordt momenteel strategisch benut om de gewenste onderwijsconcepten in te passen en de kwaliteit van het onderwijs verder te verbeteren.

6. Opgave en scenario's

Dit hoofdstuk bespreekt de scenario's voor de onderwijshuisvesting en kinderopvang. De scenario's en prioritering zijn tot stand gekomen in samenspraak met de schoolbesturen. Er wordt nog geen afweging gemaakt ten aanzien van nieuwbouw, (ver)nieuwbouw en renovatie. Dit vereist bij de uitvoering van het IHP per locatie een gedegen afweging middels haalbaarheidsonderzoeken.

6.1. Scholenlandschap gemeente

Het scholenlandschap in de gemeente Reimerswaal laat een gevarieerde spreiding zien over de verschillende kernen binnen de gemeente, wat zorgt voor een lokaal en toegankelijk onderwijsaanbod voor gezinnen in de directe omgeving. In de grote kernen zoals bijvoorbeeld Krabbendijke, Kruiningen en Yerseke is de concentratie van scholen hoger, terwijl kleinere kernen meestal één of twee scholen huisvesten. Het voedingsgebied van de scholen bestaat hoofdzakelijk uit de eigen kern.

De denominaties variëren per school en zijn veelal religieus van aard. Zo zijn er Reformatorische, rooms-katholieke, protestants-christelijke en openbare basisscholen in de gemeente. Over het algemeen zijn vooral de Reformatorische scholen dominant aanwezig. De rooms-katholieke, protestants-christelijke en openbare scholen komen in een aantal kernen voor, maar zijn minder prominent. Deze diversiteit aan denominaties biedt ouders de mogelijkheid een school te kiezen die aansluit bij hun geloofs-overtuiging of levensbeschouwing.

De huidige situatie binnen de gemeente is in deze paragraaf weergegeven op de scholenlandschapskaart *(Figuur 6: kaart scholenlandschap gemeente Reimerswaal)* en de kaart kinderopvang/buitenschoolse opvang *(Figuur 7: kdv/bso kindplaatsen + m²)*. Hieronder volgt een toelichting over hoe de kaarten en labels gelezen moeten worden:

- De labels in de kaarten geven een toelichting op het betreffende schoolgebouw.
- De kleur van de stip op de kaart correspondeert met het schoolbestuur.
- Onder de schoolnaam staat de quickscanscore weergegeven met de kleur van de vervangingstermijn.
- Het label geeft de leerlingenprognose weer.
- Het label geeft de bijbehorende ruimtebehoefte, bestaande m² bvo en ruimtetekorten/-overschotten weer. Overschotten worden hierbij in het groen weergegeven en tekorten in het rood.
- De ruimtebehoefte is berekend op basis van het bvo van het schoolgebouw; dit betekent dat eventuele verhuur aan kinderopvang niet is meegenomen in deze berekening.

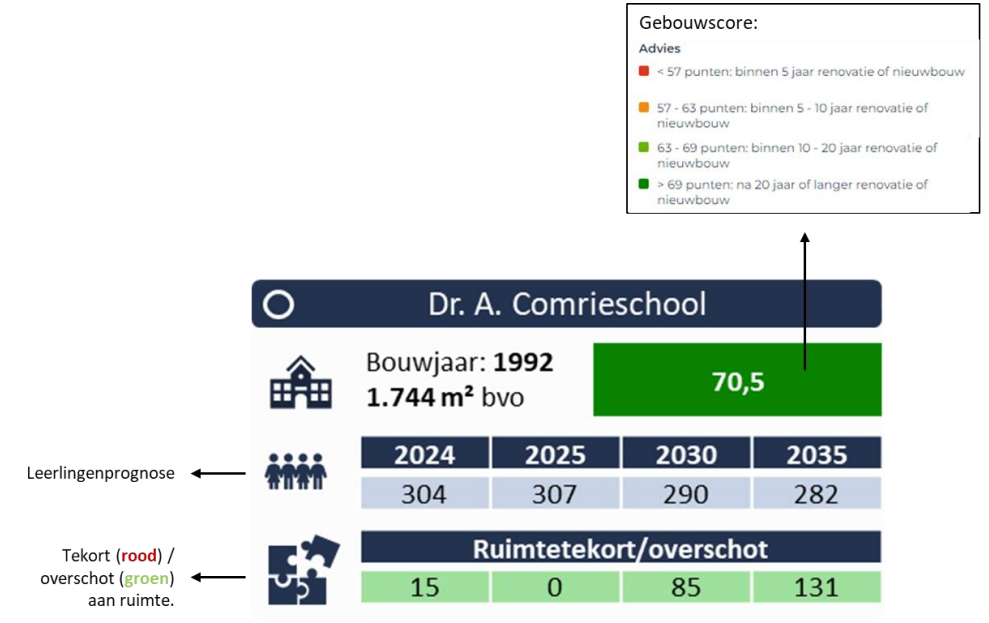

Figuur 5: voorbeeld label kaart scholenlandschap

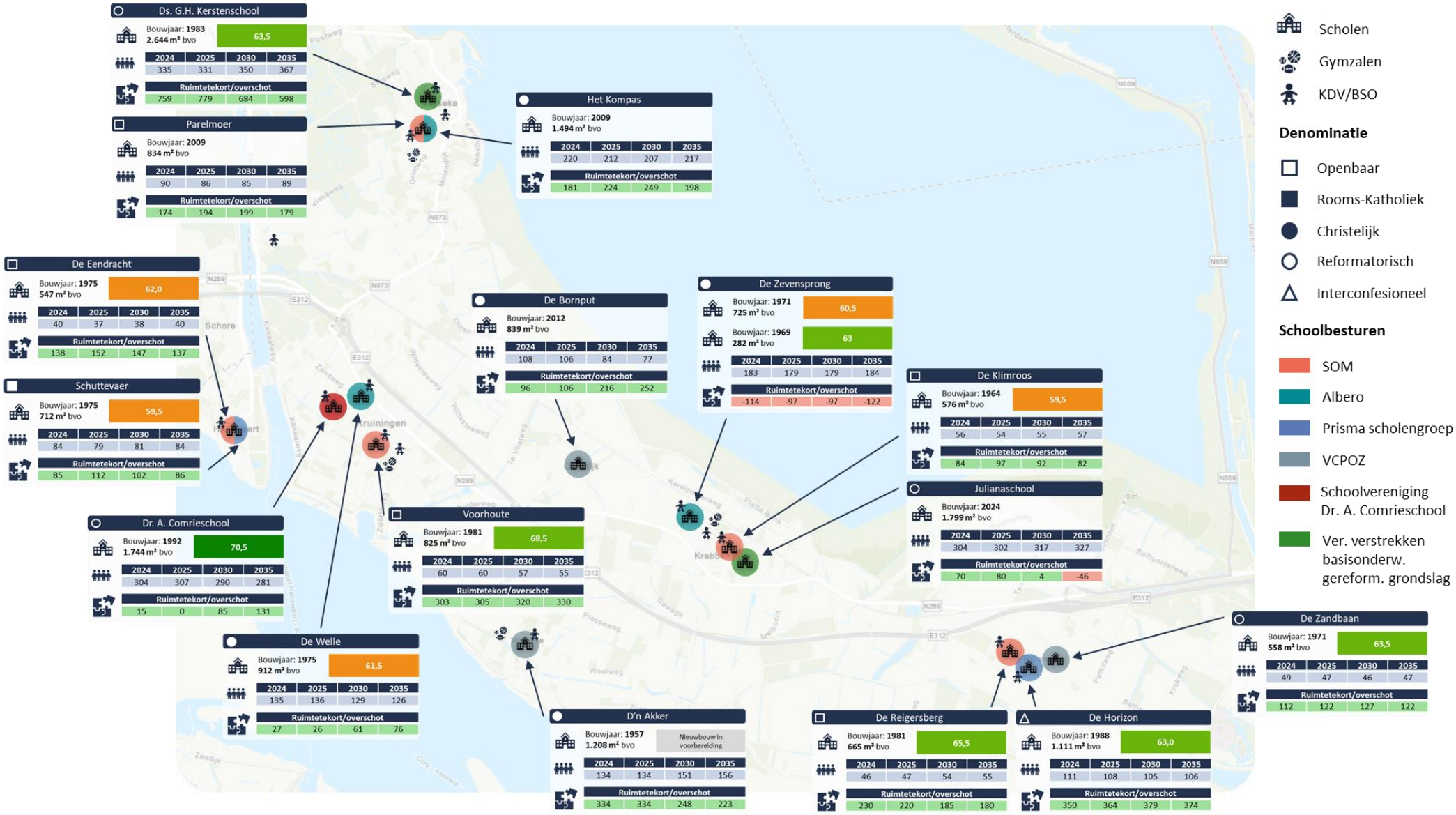

Figuur 6: kaart scholenlandschap gemeente Reimerswaal

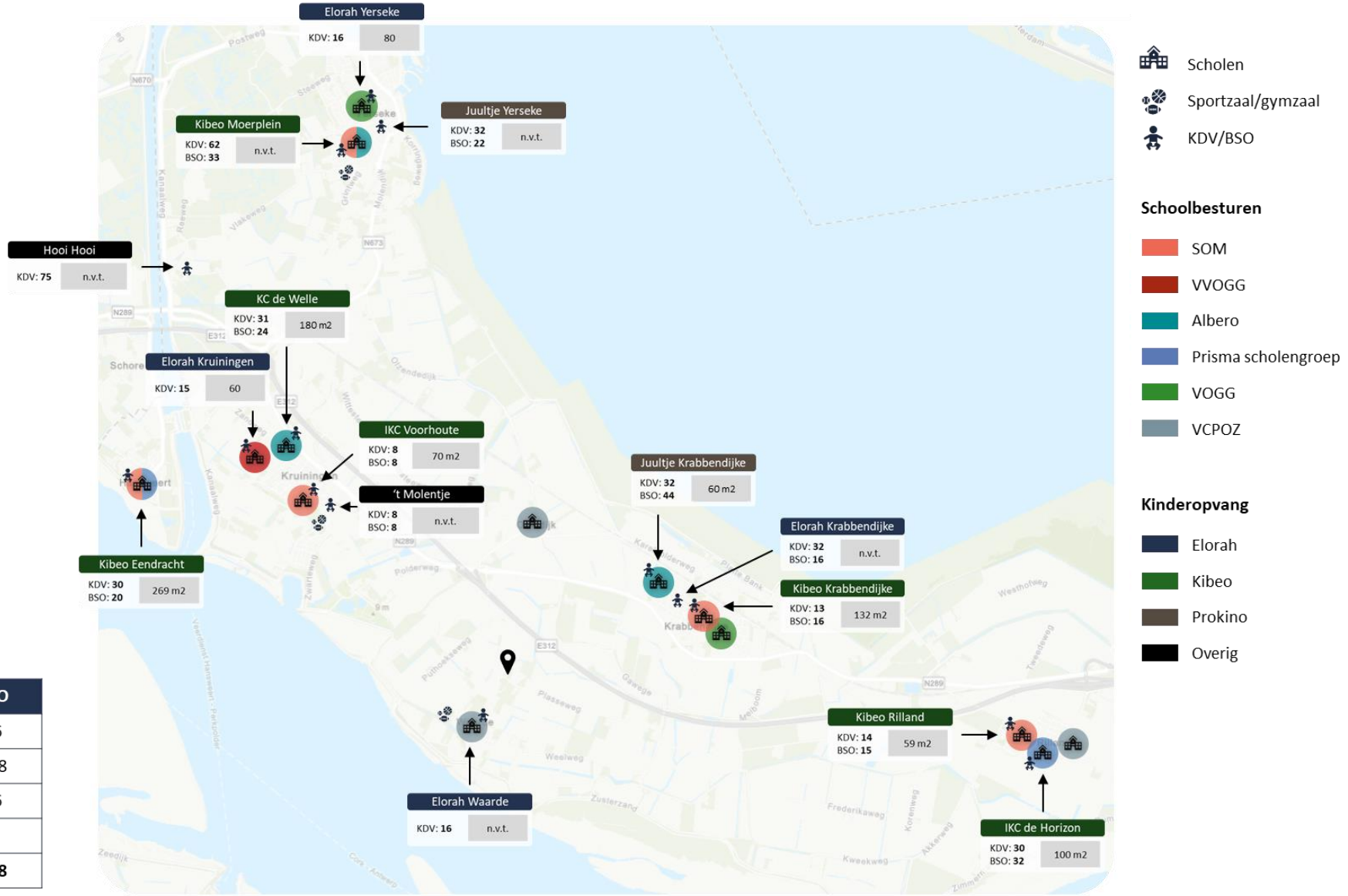

Totaal aantal kindplaatsen:

	KDV	BSO
Elorah	79	16
Kibeo	188	148
Prokino	64	66
Overig	83	8
Totaal	**414**	**238**

Figuur 7: kdv/bso kindplaatsen + m²

6.2. Opgave en scenario's

In onderstaande alinea's wordt per schoollocatie de opgave voor de komende 20 jaar benoemd en worden voorkeursscenario's omschreven.

6.2.1 Waarde

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen 2024
VCPOZ	PO	D'n Akker	Christelijk	134

- **D'n Akker:** de nieuwbouw van D'n Akker is reeds in voorbereiding en valt daardoor buiten dit IHP.

6.2.2 Krabbendijke

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen 2024
Stichting SOM	PO	De Klimroos	Openbaar	56
Albero	PO	De Zevensprong	Christelijk	183
Ver. verstrekken basisonderw. gereform. grondslag te Krabbendijke	PO	Julianaschool	Reformatorisch	304

- **De Klimroos:** het gebouw van De Klimroos is binnen afzienbare tijd toe aan nieuwbouw, vernieuwbouw of renovatie.

  In het IHP 2021-2025 was het uitgangspunt dat De Klimroos samen met De Zevensprong en kinderopvang nieuwbouw zou krijgen om een kindcentrum te vormen. In voorgaande periode is de haalbaarheid van deze clustering tot kindcentrum onderzocht. Op basis van de bevindingen uit dit onderzoek hebben de betrokken schoolbesturen tijdens dit IHP-traject aangegeven dat clustering niet langer wenselijk is.

  Gezien het bouwjaar (oudste schoolgebouw binnen de gemeente Reimerswaal), de staat van het gebouw en in lijn met bovenstaande ontwikkelingen, wordt in voorliggend IHP uitgegaan van een solitaire huisvestingsvoorziening voor basisschool De Klimroos, inclusief kinderopvang Kibeo, in termijn 1 (0-5 jaar).

- **De Zevensprong:** de school bestaat uit een hoofdlocatie en een dislocatie. De kleutergroepen zijn gehuisvest op de dislocatie, groepen 3 tot en met 8 op de hoofdlocatie. Bij basisschool De Zevensprong is er sprake van een ruimtetekort. Het schoolbestuur geeft aan dat dit ook in de praktijk een knelpunt vormt. Daarnaast is er een sterke wens om de school op één locatie te centraliseren.

  De hoofdlocatie is volgens de quickscan op korte termijn toe aan nieuwbouw, vernieuwbouw of renovatie. Het ruimtetekort vergroot deze noodzaak. Omdat clustering met De Klimroos en kinderopvang tot het vormen van een kindcentrum niet langer wenselijk is, wordt er rekening gehouden met een solitaire huisvestingsvoorziening voor basisschool De Zevensprong, inclusief kinderopvang Prokino in termijn 1 (0-5 jaar).

- **Julianaschool:** gezien het bouwjaar (2024) valt de Julianaschool buiten dit IHP.

6.2.3 Hansweert

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen 2024
Stichting SOM	PO	De Eendracht	Openbaar	40
Prisma scholengroep	PO	Schuttevaer	Rooms-katholiek	84

- **De Eendracht/Schuttevaer:** beide scholen zijn gehuisvest in MFC De Kolk. Het gebouw verkeert bouwkundig in een matige staat en voldoet niet meer aan de onderwijskundige en functionele eisen van de scholen. Het verschil in de eindscore in de quickscan komt voort uit de score op het gebied van veiligheid en exploitatie. Bij basisschool Schuttevaer voldoet de elektra op een aantal plekken niet meer aan de bestaande veiligheidseisen. Deze elektravoorzieningen worden op dit moment niet meer gebruikt.

Er wordt, conform het advies uit de quickscan-methode, rekening gehouden met een gezamenlijke huisvestingsvoorziening voor De Eendracht en Schuttevaer, inclusief kinderopvang Kibeo in termijn 2 (5-10 jaar).

6.2.4 Kruiningen

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen 2024
Stichting SOM	PO	Voorhoute	Openbaar	60
Albero	PO	De Welle	Christelijk	135
Schoolvereniging Dr. A. Comrieschool	PO	Dr. A. Comrieschool	Reformatorisch	304

- **Voorhoute:** de staat van het gebouw van basisschool Voorhoute is volgens de quickscan voldoende, hoewel de exploitatie een aandachtspunt vormt. Het gebouw heeft een overmaat van 330 m², die momenteel strategisch wordt ingezet om het gewenste onderwijsconcept optimaal te ondersteunen.

  In het IHP 2021-2025 was een clustering met De Welle en kinderopvang voorzien, In voorgaande periode is de haalbaarheid van deze clustering tot kindcentrum onderzocht. Op basis van de bevindingen uit dit onderzoek hebben de betrokken schoolbesturen tijdens dit IHP-traject aangegeven dat clustering binnen dit scenario niet langer wenselijk is.

  Voor basisschool Voorhoute wordt in voorliggend IHP rekening gehouden met een solitaire huisvestingsvoorziening, inclusief kinderopvang Kibeo, binnen termijn 2 (5-10 jaar).

- **De Welle:** het gebouw verkeert in matige staat en biedt onvoldoende specifieke ruimte voor de onderwijsvisie.

  Ook voor De Welle was in het IHP 2021-2025 een clustering voorzien, maar is een eigen huisvestingsvoorziening, inclusief kinderopvang, op dit moment meer wenselijk.

  Er wordt, conform het advies uit de quickscan-methode, rekening gehouden met een solitaire huisvestingsvoorziening voor basisschool De Welle, inclusief kinderopvang Kibeo in termijn 2 (5-10 jaar).

- **Dr. A. Comrieschool:** er is conform het bouwjaar en de quickscan-score een vervangingsopgave over circa 20 jaar (termijn 4).

6.2.5 Rilland

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen 2024
Stichting SOM	PO	De Reigersberg	Openbaar	46
Prisma scholengroep	PO	De Horizon	Interconfessioneel	111
VCPOZ	PO	De Zandbaan	Reformatorisch	49

- **De Zandbaan/De Reigersberg/De Horizon:** in Rilland bevinden zich drie basisscholen die, binnen de looptijd van dit IHP (2024-2044), alle drie een huisvestingsvoorziening nodig hebben. Deze situatie biedt kansen om de scholen te clusteren.

  De schoolbesturen hebben tijdens dit IHP-traject aangegeven dat zij open staan voor een verdere verkenning van de mogelijkheden tot clustering in termijn 1 (0-5 jaar).

  In het IHP wordt vervolgens rekening gehouden met een gezamenlijke voorziening voor basisschool De Zandbaan, basisschool De Reigersberg en basisschool De Horizon, inclusief kinderopvang Kibeo, binnen termijn 3 (10-15 jaar).

Disclaimer: volgens de quickscanscore is de staat van het gebouw van De Zandbaan voldoende. Deze score wordt echter beïnvloed door de onderwijskundige en functionele staat van het gebouw (overmaat en gedeeltelijke interne renovatie). Kijkend naar het bouwjaar en de scores voor uitstraling, bouwkundig, binnenmilieu en exploitatie, valt De Zandbaan in termijn 1 of 2.

Echter, bij het samengaan van de scholen, verschuift De Zandbaan naar termijn 3. Dit betekent dat er tot die tijd (extra) onderhoud nodig zal zijn om gebruik te kunnen blijven maken van het bestaande gebouw.

Wanneer de scholen besluiten tot gezamenlijke huisvesting en De Zandbaan in termijn 3 wordt meegenomen, wordt voorgesteld om één vaste voet (budget) in te zetten voor het benodigde onderhoud en de noodzakelijke aanpassingen. Hiermee kan de kwaliteit van de bestaande huisvesting gewaarborgd blijven totdat de nieuwe voorziening gerealiseerd is.

6.2.6 Yerseke

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen 2024
Stichting SOM	PO	Parelmoer	Openbaar	90
Albero	PO	Het Kompas	Christelijk	220
Ver. verstrekken basisonderw. gereform. grondslag te Yerseke	PO	Ds. G.H. Kerstenschool	Reformatorisch	335

- **Ds. G.H. Kerstenschool:** op basis van het bouwjaar en de score van de quickscan wordt er rekening gehouden met een huisvestingsvoorziening voor de Ds. G.H. Kerstenschool, inclusief kinderopvang Elorah in termijn 3 (10-15 jaar).

- **Parelmoer en Het Kompas:** deze scholen vallen gezien het bouwjaar (2009) buiten dit IHP.

6.2.7 Oostdijk

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen 2024
VCPOZ	PO	De Bornput	Christelijk	108

- **De Bornput:** gezien het bouwjaar (2012) valt de school buiten dit IHP.

6.3. Samenvatting opgaven IHP Reimerswaal

Onderstaand overzicht geeft de voorzieningen weer die in het IHP worden opgenomen.

Totaaloverzicht					
Project	**Maatregel**	**Aantal leerlingen**	**Omvang onderwijs (m2 bvo)**	**Omvang Kindpartners (m2 bvo)**	**Jaartal oplevering**
Kostenverdeling					
Termijn 1	**2025-2029**				
De Klimroos		54	479	120	2027
Zevensprong		178	1097	250	2027
Totaal					
Termijn 2	**2030-2034**				
De Welle		133	869	217	2030
Voorhoute		55	494	124	2030
De Eendracht/ De Schuttevaer		121	1021	250	2032
Totaal					
Termijn 3	**2035-2039**				
De Zandbaan/ De Reigersberg/ De Horizon		211	1673	250	2037
Ds. G.H. Kerstenschool		371	2067	250	2039
Totaal					
Termijn 4	**2040-2044**				
Dr. A. Comrieschool		273	1575	250	2042
Nader te bepalen					

Figuur 8: samenvatting opgaven IHP Reimerswaal

7. Financiële vertaling

De in hoofdstuk 6 gepresenteerde scenario's voor het primair onderwijs worden in dit hoofdstuk voorzien van een financieel kader. Er wordt eerst ingegaan op het kwaliteitsniveau en de kostenverdeling, waarna de randvoorwaarden worden benoemd en tot slot de investeringskosten worden uitgewerkt.

7.1. Kwaliteitsambitie

Passend bij de visie op onderwijs (bouwstenen) en argumenten is onderstaande kwaliteit bepaald (zie bijlage II voor een uitgebreidere toelichting op energieprestaties en kwaliteitsniveau):

- Wettelijk minimum: Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl - voorheen Bouwbesluit), inclusief BENG.
- Marsh-eisen: verzekeringseisen.
- Herindeelbaar gebouw: flexibiliteit door niet-dragende wanden en ventilatie voor werkplekken in verkeersruimten zodat ruimtelijke en functiewijzigingen gedaan kunnen worden.
- Frisse Scholen: kwaliteitsadvies HEVO optimale prijs-kwaliteitverhouding voor onderdelen zoals ventilatiecapaciteit, lichtinval, akoestiek en temperatuur. Dit betreft in wezen de impact van het gebouw op de gezondheid (conform bijlage III).
- Exploitatiegericht bouwen: toepassen van onderhoudsarme vloer- en wand-afwerking en aluminium kozijnen om hoge exploitatiekosten te voorkomen.
- Aanvullende kosten van BENG naar ENG.

7.2. Verdeling kwaliteit

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding van scholen. Dit moeten zij bekostigen uit de bijdrage die zij ontvangen uit het gemeentefonds. Vanuit de VNG wordt geadviseerd welk normbedrag gekoppeld kan worden aan de benodigde voorziening. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd en stelt geen eisen aan het kwaliteitsniveau. De IHP-basiskwaliteit wordt door de gemeente gefinancierd, hiermee wordt voorkomen dat grote verschillen in kwaliteit tussen de verschillende scholen ontstaat.

Tijdens het opstellen van het IHP hebben de gemeente Reimerswaal en de schoolbesturen de intentie uitgesproken om gezamenlijk de gewenste kwaliteit te realiseren. Daarbij streven de schoolbesturen ernaar om binnen hun financiële mogelijkheden een bijdrage aan de projecten te leveren volgens de principes van Total Cost of Ownership (TCO).
Hierbij maken schoolbesturen gebruik van de vergoeding voor materiële instand-houding (mi-vergoeding) die zij ontvangen van het rijk. De gewenste kwaliteit wordt bijvoorbeeld gefinancierd vanuit een verwacht exploitatievoordeel (op energiekosten) gedurende een deel van de levensduur van het gebouw en een besparing op onderhoud aan het bestaande gebouw voorafgaand aan een nieuwbouwopgave (besparing op investeringen in de lopende meerjarenonderhoudsplanning). De schoolbesturen geven aan dat zij aan de voorkant voorzichtig zijn in het toezeggen van bijdragen aan TCO. Daarvoor zijn de volgende argumenten benoemd:

- De onzekerheid over het overheidsbeleid ten aanzien van de vergoeding voor materiële instandhouding.
- De hoogte van de onderhoudskosten voor ENG-gebouwen is nog onvoldoende gebenchmarkt.
- In de huidige situatie is, in het primair onderwijs, nog sprake van een investeringsverbod. Ook als de verwachte wijziging van de wet op dit onderdeel wordt doorgevoerd, mogen schoolbesturen alleen onder strikte voorwaarden investeren in onderwijshuisvesting.

In de volgende paragraaf is weergegeven welke investeringskosten tot de basiskwaliteit horen en daarmee voor rekening van de gemeente komen (exclusief bijkomende kosten). Daarvoor heeft de gemeente de basiskwaliteit voor onderwijs-huisvesting gedefinieerd en gewaarborgd. Het betreffen die onderdelen die essentieel zijn voor een goed schoolgebouw en daarom niet afhankelijk dienen te zijn van een bijdrage van een schoolbestuur. De schoolbesturen kunnen ervoor kiezen bij te dragen aan aanvullende kwaliteit.

7.3. Kosten

Op basis van de ambitie en TCO zijn de investeringsbedragen per m² bvo bepaald. Hiervoor zijn de kostenconfiguratoren van HEVO gebruikt; dit zijn door PO-raad en VO-raad erkende instrumenten ter bepaling van de investeringskosten.

De kostenconfigurator is een actueel rekenmodel dat rekening houdt met de verschillende wet- en regelgevingen binnen de onderwijshuisvesting en de IHP-

kwaliteit. De ervaring leert dat het kostenkengetal van een kleine school hoger ligt dan van een grote school (schaalvoordelen en aantal bouwlagen; compact bouwen).

Kostenconfigurator HEVO PO 1-1-2024				
	Primair Onderwijs			
Aantal leerlingen	100	200	300	400
Uitgangspunt bouwlagen	1	1	2	2
Normatief Bruto vloeroppervlak (m2)	703	1206	1709	2212
Onderdeel	**Wettelijke kwaliteit**			
	Kosten per vierkante meter			
Bouwbesluit + BENG	€ 3.112	€ 2.960	€ 2.686	€ 2.645
Marsh eisen	€ 32	€ 32	€ 32	€ 32
Kosten Basiskwaliteit	**€ 3.144**	**€ 2.992**	**€ 2.718**	**€ 2.677**
Onderdeel	**IHP kwaliteit**			
	Kosten per vierkante meter			
Herindeelbaar gebouw	€ 123	€ 123	€ 123	€ 123
Frisse Scholen kwaliteitsadvies HEVO	€ 292	€ 279	€ 258	€ 253
Kosten Reimerswaalse IHP kwaliteit	**€ 415**	**€ 402**	**€ 381**	**€ 376**
Onderdeel	**Extra kwaliteit**			
	Kosten per vierkante meter			
Exploitatiegericht bouwen	€ 115	€ 108	€ 114	€ 111
Aanvullende kosten ENG	€ 138	€ 136	€ 115	€ 113
Kosten extra kwaliteit	**€ 253**	**€ 244**	**€ 229**	**€ 224**
Totale kosten	**€ 3.812**	**€ 3.638**	**€ 3.328**	**€ 3.277**
Normvergoeding VNG	**€ 3.631**	**€ 3.252**	**€ 3.096**	**€ 3.011**
Bijkomende kosten	€ 762	€ 728	€ 666	€ 655

gemeente

schoolbestuur (optie)

Figuur 9: kostenkengetal voor PO

7.4. Financiële uitgangspunten

Het overzicht in paragraaf 7.5 toont de investeringskosten. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De kostenconfigurator uit 2024 is gehanteerd en is inclusief btw, prijspeil 1 januari 2024. Periodieke indexatie op basis van BDB-index als basis voor de financiële vertaling van dit IHP is noodzakelijk. Het prijsniveau is gebaseerd op de regio Reimerswaal. Risico's ten aanzien van de bouwkosten zijn ook te vinden in de algemene prijsontwikkeling van bouwprojecten in Nederland en de regio. De kostenconfigurator gaat uit van normale marktomstandigheden voor wat betreft beschikbaarheid van materialen en inschrijvingen van aannemers bij projecten.

2. In de investeringskosten zijn ook diverse honoraria en vaste aanvullende kosten opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de volgende kosten: honoraria (voor ontwerpteamleden: architect, installatieadviseur, constructeur, bouwfysicus en projectmanager (niet voor interne projectleider gemeente)), aansluitkosten, heffingen, verzekeringen, beperkte risicoverrekening en onvoorzien. De aanvullende kosten zijn gebaseerd op een eenvoudig gebouw met een compacte gebouwvorm en een daarbij passende voorbereidings- en uitvoeringsplanning.

3. Voor de berekening van de investeringskosten is uitgegaan van de ruimtebehoefte volgens de prognose van xxllnc Sociaal uit 2024. Daarbij is het gemiddelde leerlingenaantal van de termijn waarin de huisvestingsvoorziening van de betreffende school staat gehanteerd. De prognoses worden jaarlijks geactualiseerd. In de haalbaarheidsonderzoeken/businesscases wordt het leerlingenaantal nogmaals herijkt.

4. Binnen de financiële vertaling zijn de verwachte indicatieve investeringskosten per periode van 5 jaar opgenomen (0-5 jaar, 5-10 jaar, 10-15 jaar en 15-20 jaar).

5. Vooralsnog is voor de investeringskosten voor iedere opgave uitgegaan van nieuwbouw. In de haalbaarheidsonderzoeken zal de afweging tussen nieuwbouw, vernieuwbouw en renovatie plaatsvinden en worden de daadwerkelijke kosten in beeld gebracht. Zowel bij nieuwbouw als bij renovatie worden de vierkante meters gebouwd c.q. gerenoveerd die nodig zijn voor het beoogde aantal leerlingen. Het streven is om projecten te realiseren in de termijn waarin ze zijn genoemd. Indien er op projectniveau vertraging ontstaat in een of meerdere projecten, blijft het mogelijk om andere projecten parallel op te pakken.

6. Voor alle projecten met een opgave binnen dit IHP is het realiseren van gezamenlijke huisvesting voor scholen en kindpartners wenselijk.

7. De gemeente is bereid maximaal 25% extra brutovloeroppervlak (bvo) voor te financieren voor de kinderopvanglocaties, onder de voorwaarde dat de kinderopvangorganisatie zich vooraf committeert aan het jaarlijks dragen van de kapitaallasten en de bijbehorende service-, exploitatie- en onderhoudskosten voor een periode van minimaal 15 jaar. Om het aandeel kinderopvang in verhouding te houden in het financieel overzicht, is in de doorrekening rekening gehouden met een plafond van 250 m² kinderopvang per school. De definitieve uitwerking van het werkelijke aantal m² kinderopvang vindt plaats in de projectvoorbereidingsfase.

8. Bijkomende kosten die locatiegebonden zijn, of anderszins niet vallen onder de bouwkosten en bijkomende kosten voor de realisatie van een schoolgebouw, zijn opgenomen in de financiële vertaling onder 'bijkomende kosten' *(zie ook figuur 9: kostenkengetal voor PO)*. De kosten waarmee rekening gehouden kan worden zijn onder andere grondkosten, sloopkosten, tijdelijke huisvesting, infrastructuur buiten de kavelgrens of interne kosten voor gemeente/schoolbestuur.

   Gemiddeld gezien (landelijke referentie) betreffen de bijkomende kosten van de totale opgave ongeveer 20% van de investeringskosten uit het IHP. Dit percentage is dan ook als zodanig opgenomen in de berekeningen. Het kan echter zijn dat voor het ene schoolgebouw slechts 10% van deze kosten nodig is, en voor het andere schoolgebouw 50%. De bijkomende kosten worden nader gespecificeerd en onderbouwd in de haalbaarheidsonderzoeken/businesscases.

7.5. Overzicht investeringskosten per IHP-termijn

In het navolgende overzicht op de volgende pagina worden indicatieve investeringskosten inclusief btw prijspeil 1 januari 2024 per termijn weergegeven, zowel tegen het prijspeil als geïndexeerd. De indexering is gebaseerd op een langjarige gemiddelde index van 3%.

Samenvatting investeringskosten op basis van prijspeil 2024 (inclusief btw):

- Totaal kosten gemeente: € 42.706.025,--.
- Totaal kosten schoolbestuur: € 2.181.699,--.
- Totaal kosten IHP: € 44.887.724,--.

Samenvatting investeringskosten op basis van prijspeil geïndexeerd conform planning IHP (inclusief btw):

- Totaal kosten gemeente: € 59.056.839,--.
- Totaal kosten schoolbestuur: € 3.040.785,--.
- Totaal kosten IHP: € 62.097.624,--.

Totaaloverzicht																		
Project	**Maatregel**	**Aantal leerlingen**	**Omvang onderwijs (m2 bvo)**	**Omvang Kindpartners (m2 bvo)**	**Jaartal oplevering**	**Wettelijke kwaliteit**	**Kosten IHP kwaliteit**	**Kosten Kindpartners**	**Bijkomende kosten**	**Kosten aanvullende kwaliteit**	**Totaal kosten per project en termijn gemeente**	**Totaal kosten per project en termijn schoolbestuur**	**Totaal kosten per project en termijn**	**Index**	**Totaal kosten deel gemeente geïndexeerd**	**Totaal kosten deel schoolbestuur geïndexeerd**	**Totaal kosten per project en termijn geïndexeerd**
Kostenverdeling						Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Schoolbestuur							
Termijn 1	**2025-2029**																
De Klimroos	Renovatie of nieuwbouw	54	479	120	2027	€ 1.505.976	€ 198.785	€ 426.190	€ 426.190	€ 121.187	€ 2.557.142	€ 121.187	€ 2.678.329	1,09	€ 2.794.258	€ 132.424	€ 2.926.682
Zevensprong	Renovatie of nieuwbouw	178	1097	250	2027	€ 3.282.224	€ 440.994	€ 848.500	€ 914.344	€ 267.668	€ 5.486.062	€ 267.668	€ 5.753.730	1,09	€ 5.994.768	€ 292.488	€ 6.287.256
Totaal						**€ 4.788.200**	**€ 639.779**	**€ 1.274.690**	**€ 1.340.534**	**€ 388.855**	**€ 8.043.203**	**€ 388.855**	**€ 8.432.058**		**€ 8.789.025**	**€ 424.912**	**€ 9.213.938**
Termijn 2	**2030-2034**																
De Welle	Renovatie of nieuwbouw	133	869	217	2030	€ 2.600.048	€ 349.338	€ 737.347	€ 737.347	€ 212.036	€ 4.424.079	€ 212.036	€ 4.636.115	1,19	€ 5.282.582	€ 253.182	€ 5.535.764
Voorhoute	Renovatie of nieuwbouw	55	494	124	2030	€ 1.553.136	€ 205.010	€ 439.537	€ 439.537	€ 124.982	€ 2.637.219	€ 124.982	€ 2.762.201	1,19	€ 3.148.977	€ 149.235	€ 3.298.212
De Eendracht/ De Schuttevaer	Renovatie of nieuwbouw	121	1021	250	2032	€ 3.053.635	€ 410.281	€ 848.500	€ 862.483	€ 249.026	€ 5.174.900	€ 249.026	€ 5.423.926	1,27	€ 6.555.408	€ 315.459	€ 6.870.867
Totaal						**€ 7.206.819**	**€ 964.629**	**€ 2.025.383**	**€ 2.039.366**	**€ 586.044**	**€ 12.236.198**	**€ 586.044**	**€ 12.822.242**		**€ 14.986.967**	**€ 717.876**	**€ 15.704.843**
Termijn 3	**2035-2039**																
De Zandbaan/ De Reigersberg/ De Horizon	Renovatie of nieuwbouw	211	1673	250	2037	€ 4.547.214	€ 637.413	€ 774.750	€ 1.191.875	€ 383.117	€ 7.151.252	€ 383.117	€ 7.534.369	1,47	€ 10.501.855	€ 562.620	€ 11.064.475
Ds. G.H. Kerstenschool	Renovatie of nieuwbouw	371	2067	250	2039	€ 5.533.359	€ 777.192	€ 763.250	€ 1.414.760	€ 463.008	€ 8.488.561	€ 463.008	€ 8.951.569	1,56	€ 13.224.902	€ 721.351	€ 13.946.253
Totaal						**€ 10.080.573**	**€ 1.414.605**	**€ 1.538.000**	**€ 2.606.636**	**€ 846.125**	**€ 15.639.814**	**€ 846.125**	**€ 16.485.939**		**€ 23.726.757**	**€ 1.283.972**	**€ 25.010.729**
Termijn 4	**2040-2044**																
Dr. A. Comrieschool	Renovatie of nieuwbouw	273	1575	250	2042	€ 4.280.850	€ 600.075	€ 774.750	€ 1.131.135	€ 360.675	€ 6.786.810	€ 360.675	€ 7.147.485	1,7	€ 11.554.090	€ 614.025	€ 12.168.115
Nader te bepalen																	
						€ 4.280.850	**€ 600.075**	**€ 774.750**	**€ 1.131.135**	**€ 360.675**	**€ 6.786.810**	**€ 360.675**	**€ 7.147.485**		**€ 11.554.090**	**€ 614.025**	**€ 12.168.115**
					Totaal	**€ 26.356.442**	**€ 3.619.088**	**€ 5.612.823**	**€ 7.117.671**	**€ 2.181.699**	**€ 42.706.024**	**€ 2.181.699**	**€ 44.887.724**		**€ 59.056.839**	**€ 3.040.785**	**€ 62.097.624**

		Wettelijke kwaliteit	Kosten IHP kwaliteit	Kosten Kindpartners	Bijkomende kosten	Kosten aanvullende kwaliteit
Termijn 1	2025-2029	€ 4.788.200	€ 639.779	€ 1.274.690	€ 1.340.534	€ 388.855
Termijn 2	2030-2034	€ 7.206.819	€ 964.629	€ 2.025.383	€ 2.039.366	€ 586.044
Termijn 3	2035-2039	€ 10.080.573	€ 1.414.605	€ 1.538.000	€ 2.606.636	€ 846.125
Termijn 4	2040-2044	€ 4.280.850	€ 600.075	€ 774.750	€ 1.131.135	€ 360.675
Overzicht op prijspeil 2024		**€ 26.356.442**	**€ 3.619.088**	**€ 5.612.823**	**€ 7.117.671**	**€ 2.181.699**

Figuur 10: overzicht investeringskosten IHP

7.6. De status van investeringskosten uit dit IHP

In het IHP en bij de uitvoering daarvan zijn de kwaliteitsuitgangspunten taakstellend. Deze zijn in samenspraak tussen gemeente en schoolbesturen vastgesteld. Gemeente en schoolbesturen maken zich hard voor deze kwaliteitsuitgangspunten, die zijn omschreven in de visie op onderwijshuisvesting. Het IHP geeft vervolgens een doorkijk naar wat dit betekent voor de investeringskosten. Deze investeringskosten zijn gepresenteerd in de vorm van kengetallen en zijn indicatief. Het doel van het investeringskostenoverzicht is om de gemeente en de schoolbesturen inzicht te geven in de financiële omvang van de opgave en hen te helpen bij de voorbereiding van deze opgave.

Na afronding van het IHP worden voor de individuele projecten, op het moment dat deze actueel worden, haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd. In deze haalbaarheids-onderzoeken worden de investeringskosten opnieuw berekend. In deze fase wordt immers duidelijk voor hoeveel leerlingen en hoeveel vierkante meters daadwerkelijk gebouwd wordt, op welke locatie, in hoeveel bouwlagen etc. Ook ontstaat meer grip op de bijkomende kosten. Na het haalbaarheidsonderzoek zijn naast de kwaliteits-uitgangspunten uit het IHP ook de berekende investeringskosten taakstellend.

Vervolgens kan het project daadwerkelijk starten met de definitiefase en daarna de ontwerpfase. Het kan voorkomen dat op basis van investeringskostenramingen en/of aanbestedingen gedurende de realisatie van de opgave het taakstellend budget ontoereikend blijkt te zijn. In dit geval is het mogelijk om het benodigd budget te herijken en terug te gaan naar de gemeenteraad. Dit kan alleen wanneer duidelijk onderbouwd kan worden dat het taakstellend budget uit het haalbaarheidsonderzoek ontoereikend is om de taakstellende kwaliteitsuitgangspunten te realiseren.

8. Uitvoering van IHP

Bij de uitvoering van het IHP dient rekening gehouden te worden met een aantal processtappen en uitgangspunten.

8.1. Opstellen uitvoeringsprogramma

Na vaststelling van het IHP starten gemeente en schoolbesturen met het opstellen van een uitvoeringsprogramma. Dit programma bestaat uit twee hoofdonderdelen:

1. Afspraken programmaniveau: afspraken die gelden voor het gehele programma, ofwel voor alle projecten als genoemd in de eerste termijn (0 tot 5 jaar). Deze afspraken gaan over (1) het inrichten van een organisatie voor het realiseren van het uitvoeringsprogramma (2) het ontwikkelen van een financiële werkwijze voor uniformiteit tussen projecten en (3) het maken van samenwerkingsafspraken.
2. Afspraken projectniveau: er wordt een planning gemaakt voor de volgordelijkheid van projecten. Denk aan beschikbare locaties, tijdelijke huisvesting en het bundelen van projecten op onderdelen zoals haalbaarheidsonderzoeken en (technische en ruimtelijk-functionele) Programma's van Eisen.

8.2. Opstellen haalbaarheidsonderzoeken

Wanneer het uitvoeringsprogramma is vastgesteld kan worden gestart met de initiatieffase van projecten door haalbaarheidsonderzoeken uit te voeren. In de haalbaarheidsonderzoeken worden projecten geconcretiseerd en geactualiseerd. Dit is de fase voordat een project wordt opgestart. Optioneel kan ervoor gekozen worden om de haalbaarheidsonderzoeken onderdeel te maken van het uitvoeringsprogramma, zodat de afspraken projectniveau (zie punt 2 van paragraaf 8.1) nog concreter gemaakt kunnen worden.

De haalbaarheidsonderzoeken hebben onder andere als doel om:

- Een keuze te maken tussen nieuwbouw, vernieuwbouw of renovatie.
- De definitieve leerlingenaantallen per project te bepalen.
- De totale kosten verder te specificeren (onder andere de bijkomende kosten en TCO).
- De verbinding te leggen met doelgroepen als kinderopvang, overige maatschappelijke partners en eventueel leraren, leerlingen, ouders, bedrijven, de wijk etc.

Zoals omschreven in de bouwsteen beleid en regie wordt het haalbaarheidsonderzoek ter goedkeuring aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarna starten de volgende fasen:

- Definitiefase.
- Ontwerpfase.
- Aanbesteding en realisatie.
- Exploitatie- of gebruiksfase.

8.3. Herijking van het IHP

Dit IHP geeft een beleidsmatige doorkijk over een periode van 20 jaar. Om het IHP up-to-date te houden, vindt elke 4 jaar een herijking van het IHP plaats. Over de herijking dient, net als over het voorliggende IHP, overeenstemming te zijn tussen gemeente en schoolbesturen.

Daarnaast voeren gemeente en schoolbesturen jaarlijks overleg over de voortgang van het IHP.

8.4. Disclaimer

Dit IHP is opgesteld onder de wet- en regelgeving zoals deze geldt op het moment van het opstellen daarvan. Echter, wet- en regelgeving is onderhavig aan voortschrijdend inzicht; zo ook de wetgeving met betrekking tot het huisvestingsstelsel voor het funderend onderwijs en de kinderopvang in Nederland. Bij (substantiële) wijzigingen van bijvoorbeeld het genoemde stelsel, de Algemene Uitkeringen van het gemeentefonds, de wijze van bepalen van normbedragen, wijzigingen ten aanzien van Bbl, energie-akkoorden of enig andere substantiële ontwikkeling, kan het nodig zijn om dit IHP (op onderdelen) aan te passen aan de dan geldende realiteit en mogelijkheden.

Bijlage I: wettelijke en beleidskaders

Dit hoofdstuk gaat in op de beleidskaders die gelden voor het IHP: de wettelijke taak van gemeente en schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting en relevante ontwikkelingen.

Zorgplicht
Gemeenten hebben op het gebied van onderwijshuisvesting de zogeheten zorgplicht. De onderwijswetgeving stelt dat een gemeente dient te voorzien in voldoende en adequate huisvesting voor het primair onderwijs (PO), (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) en voortgezet onderwijs (VO). De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is zijn vastgelegd in de wetgeving. Daarbij gaat het onder andere om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. Het onderhoud (binnen- en buitenkant) en de exploitatie van schoolgebouwen is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Renovatie is (vooralsnog) niet wettelijk geregeld. Hetzelfde geldt voor vernieuwbouw.

Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs
De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een juridisch instrument, de verordening. Op grond van de Gemeentewet (artikel 149), de Wet op het primair onderwijs (artikel 102), de Wet op de expertisecentra (artikel 100) en de Wet op het voortgezet onderwijs (artikel 76) is de gemeenteraad verplicht bij verordening een regeling vast te stellen. De verordening bevat de basis van het onderwijshuisvestings-beleid en regelt uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen jaarlijks kunnen aanvragen bij een gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken.

Eigendom
Schoolbesturen hebben het (juridisch) eigendom van een schoolgebouw met de daarbij behorende ondergrond. Dit houdt in dat een schoolbestuur als eigenaar van een schoolgebouw en ondergrond juridisch aansprakelijk is. Wanneer een schoolbestuur geen gebruik meer maakt van het gebouw valt het gebouw om niet terug in het juridisch eigendom van de gemeente. De reden hiervoor is dat de gemeente het gebouw en de ondergrond heeft bekostigd. De gemeente heeft daarmee het economisch claimrecht. Schoolbesturen kunnen vanwege hun positie een gedeelte van het gebouw in medegebruik (voor andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden) geven aan instellingen die uit de openbare kas worden bekostigd met een ideëel doel. Verhuren is mogelijk als de gemeente daar, met inachtneming van de verordening, voorafgaand toestemming voor geeft.

Kinderopvang
Op 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Daarbij zijn kinderopvang en peuterspeelzalen geharmoniseerd, waardoor men tegenwoordig spreekt van peuteropvang. Voor de peuteropvang is daarbij een landelijk kwaliteitskader ingevoerd dat grotendeels gelijk is aan de kinderopvang. De GGD is aangesteld als toezichthouder op de kwaliteit voor zowel de kinderopvang als peuterspeelzalen. Daarnaast is er met de invoering van de Wet OKE voor gemeenten een verplichting gekomen om voldoende aanbod vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) te realiseren, waarbij de financiële drempels voor ouders van doelgroepkinderen zo laag mogelijk moeten zijn.

Huidig stelsel
De huidige rolverdeling (waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor nieuwbouw en schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor onderhoud, aanpassing en exploitatie) vertoont tekortkomingen. Het stelsel biedt beide partijen theoretisch de mogelijkheid om de eigen uitgaven te beperken. Gemeenten kunnen eigen uitgaven beperken door relatief goedkope gebouwen neer te zetten, met als gevolg hoge onderhouds- en exploitatiekosten. Schoolbesturen kunnen de eigen uitgaven beperken door weinig te investeren in onderhoud en eerder nieuwbouw aan te vragen bij de gemeente. Daarbij komt dat een aantal zaken, zoals bekostiging als gevolg van aangescherpte eisen in het Bbl en maatschappelijk wenselijke voorzieningen waaronder op het gebied van duurzaamheid, en de voorziening renovatie/vernieuwbouw niet geregeld zijn.

Wetsvoorstel stelselwijziging
Op 15 december 2016 hebben de PO-raad, de VO-raad en de VNG een gezamenlijk voorstel gestuurd aan toenmalig staatssecretaris Sander Dekker om de tekortkomingen in het huidige stelsel voor onderwijshuisvesting op te lossen. Het uitgangspunt van dit voorstel is dat gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor de (kwaliteit van de) huisvesting van scholen. Op

9 mei 2018 is het verder uitgewerkte voorstel gepubliceerd door PO-raad, VO-raad en VNG. Vervolgens is het voorstel ook formeel door de VNG goedgekeurd. Het voorstel is in 2018 formeel aan de minister aangeboden.

Het voorstel pleit voor aanpassing van het stelsel om een aantal van de geconstateerde tekortkomingen op te heffen. Daarbij worden de nadelen van de scheiding van de financiële middelen zoveel mogelijk opgeheven. Gemeenten en schoolbesturen komen in een meer gelijkwaardige positie ten opzichte van elkaar. Belangrijke elementen uit het voorstel zijn:

- De in de wet beschreven jaarcyclus voor aanvragen onderwijshuisvesting wordt vervangen door een langere periode, waarin gemeenten na overleg met betrokken schoolbesturen het huisvestingsbeleid en het investeringsprogramma voor een periode van 4 jaar vastleggen in een meerjarenprogramma (IHP), met een doorkijk tot ten minste het 16e jaar.
- De mogelijkheid om renovatie als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw in te kunnen zetten. Renovatie moet worden opgenomen als voorziening in de wet. Renovatie dient daarbij te leiden tot een startsituatie (of startconditie) die in functioneel en kwalitatief opzicht gelijkwaardig is aan nieuwbouw en gericht is op levensduurverlenging van ten minste 25 jaar.
- Het investeringsverbod voor het PO en (V)SO wordt zodanig aangepast dat het overeenkomt met de betreffende bepalingen uit de Wet op het voortgezet onderwijs. PO- en (V)SO-besturen krijgen daarmee de mogelijkheid om in huisvesting te investeren.
- De concretisering van het Huisvestingsvoorstel van de sectorraden en de VNG gaat uit van het handhaven van de huidige financieringsstromen. Aanvullend kan de versoepeling van het investeringsverbod leiden tot een gezamenlijke financiering die de kwaliteit van onderwijshuisvesting kan vergroten dan wel het moment van investeren kan vervroegen.

Vooruitlopend op de kaders van de vigerende wetgeving streeft de gemeente Reimerswaal ernaar mee te gaan met deze ontwikkeling.

Ontwikkeling klimaatakkoord

In het klimaatakkoord is vastgelegd dat de PO-raad en de VO-raad sectorale routekaarten, behorende bij de klimaatopgave, dienen door te rekenen naar een CO_2-arme gebouwenvoorraad. HEVO heeft deze doorrekening uitgevoerd. Deze doorrekening richt zich enerzijds op de effectiviteit van mogelijke scenario's op de totale reductie van gebouwgebonden CO_2-productie en anderzijds op de kosten-effectiviteit van de verschillende maatregelen die op de gebouwenvoorraad kunnen worden toegepast.

Op het gebied van de te behalen doelstellingen is de opdracht aan de sectoren om:

- Te komen tot een gebouwgebonden CO_2-reductie van 49% in 2030 ten opzichte van de situatie in 1990.
- Te komen tot een gebouwgebonden CO_2-reductie van 95% in 2050 ten opzichte van de situatie in 1990.

Naast de doelstellingen op het gebied van CO_2-reductie, hebben de beide sectorraden daaraan toegevoegd dat een duurzaam schoolgebouw een schoolgebouw is dat optimaal ten dienste staat van het onderwijs dat erin aangeboden wordt. Een goed binnenklimaat resulteert in een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim. Een schoolgebouw is daarmee niet alleen duurzaam voor wat betreft de CO_2-uitstoot of het energieverbruik; het is een gebouw dat aansluit bij de onderwijskundige visie van de school, past bij het aantal leerlingen en toekomstbestendig is bij veranderingen.

De doelstellingen zijn als volgt:

Doelstelling	Referentiejaar 1990
CO_2-reductie 2030	49,0%
CO_2-emissie 2030	51,0%
CO_2-reductie 2050	95,0%
CO_2-emissie 2050	5,0%

Bijlage II: energieprestaties

Onderstaand de verschillende definities van energieprestaties van gebouwen:

BENG (bijna energieneutraal gebouw)
Bij een BENG-gebouw worden gebouwgebonden energieverbruik en energie-opwekking met elkaar vergeleken. Een BENG-gebouw kent een hoger energieverbruik in verhouding tot de energieopwekking. Door de toepassing van de norm NTA8800 wordt getoetst of het gebouw voldoet aan wetgeving voor BENG, die vanaf 1 januari 2021 wettelijk verplicht is.

ENG (energieneutraal gebouw)
Het gebouw heeft een EPC volgens NEN 7120 van nul. Alleen het gebouwgebonden energieverbruik op jaarbasis telt mee en is nul[10].

Bijlage III: kwaliteitsadvies Frisse Scholen

Frisse Scholen - versie mei 2021	*Advies*	*verklaring keuze*
Energie		
Energieprestatie	Klasse B met ENG	vanuit klimaatdoelstelling / CO_2
Lucht		
Luchtverversing	Klasse B	
Spuiventilatie	Klasse B	
Ruimtevolume	Klasse B	
Kwaliteit van de toevoerlucht	Klasse B	
Fijnstof	Klasse B	let op bij locatiekeuze nieuwbouw
Emissies van materialen	Klasse B=A	
Emissies van apparatuur	Klasse A	indien er sprake is van schadelijke uitstoot van de apparatuur
Schoonmaakbaarheid	Klasse C=B=A	zie ook rapport 'Naar een schone school' van VSR&OSB
Tabaksrook	Klasse C=B=A	
Toiletten	Klasse C	bij PO kan aandacht voor jongste kinderen wenselijk zijn
Legionella	Klasse C=B=A	
Temperatuur		
Operatieve temperatuur winter	Klasse B	
Operatieve temperatuur zomer	Klasse B	
Individuele beïnvloeding	Klasse C=B	
Ventilatieve koeling	Bouwbesluit	
Tocht	Klasse C	
Lokaal thermisch discomfort	Klasse C	
Licht		
Kunstlicht	Klasse B + 400 lux	schakeling obv aanwezigheid & daglichtregeling
Daglicht	Klasse C	
Helderheidswering	Klasse B	
Individuele beïnvloeding	Klasse C	
Geluid		
Geluidswering van de gevel	Klasse C=B	bij grenzend aan spoor of hoofdontsluitingsweg, Klasse A
Installatiegeluid	Klasse C	
Ruimteakoestiek	Klasse C met 0,7s	
Luchtgeluidisolatie	Klasse C=B	bij lokalen onderling geldt eis Klasse A
Contactgeluidisolatie	Klasse C=B	
Kwaliteitsborging		
Energie	Klasse C	
Lucht	Klasse C=B	
Temperatuur	Klasse C=B	
Licht	Klasse C=B=A	
Geluid	Klasse C=B=A	

[10] https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/algemene-begrippen

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 28 januari 2025

Contact

Statenlaan 8
5223 LA 's-Hertogenbosch

T 073 - 6 409 409
info@hevo.nl

Burg. Roelenweg 40
8021 EW Zwolle

T 038 - 4 258 101

www.hevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven